2104

USTAWA

z dnia 30 czerwca 2005 r.

o finansach publicznych

DZIAŁ I

Zasady ogólne finansów publicznych

Rozdział 1

Podstawowe definicje

Art. 1. Ustawa określa:

1) zasady i sposoby zapewnienia jawności i przejrzystości finansów publicznych;

2) formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych;

3) zasady planowania i dysponowania środkami publicznymi;

4) zasady kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych;

5) zasady zarządzania państwowym długiem publicznym oraz procedury ostrożnościowe i sanacyjne wprowadzane w razie nadmiernego zadłużenia;

6) sposób finansowania deficytu i zasady operacji finansowych dokonywanych przez jednostki sektora finansów publicznych;

7) zakres projektowanych i uchwalanych budżetów opartych na dochodach publicznych;

8) zasady opracowywania projektów i uchwalania budżetów;

9) zasady i tryb wykonywania budżetów;

10) zasady i tryb gospodarowania środkami pochodzącymi z:

   a) budżetu Unii Europejskiej,

   b) innych źródeł zagranicznych niepodlegającymi zwrotowi.

Art. 2. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o Ministrze Finansów rozumie się przez to odpowiednio ministra właściwego do spraw budżetu, ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o zarządzie jednostki samorządu terytorialnego rozumie się przez to również wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Art. 3. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności:

1) gromadzenie dochodów i przychodów publicznych;

2) wydatkowanie środków publicznych;

3) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

4) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

5) zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne;

6) zarządzanie środkami publicznymi;

7) zarządzanie długiem publicznym;

8) rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Art. 4. 1. Sektor finansów publicznych tworzą:

1) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały;

2) gminy, powiaty i samorząd województwa, zwane dalej „jednostkami samorządu terytorialnego", oraz ich związki;

3) jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;

4) państwowe i samorządowe fundusze celowe;

5) państwowe szkoły wyższe;

6) jednostki badawczo-rozwojowe;

7) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;

8) państwowe i samorządowe instytucje kultury;

9) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze;

10) Narodowy Fundusz Zdrowia;

11) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;

12) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego.

2. Sektor finansów publicznych dzieli się na podsektory:

1) rządowy, obejmujący organy władzy publicznej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, organy administracji rządowej, Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne oraz jednostki wymienione w ust. 1 pkt 3—8, 10 i 12, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej albo inna jednostka zaliczana do podsektora rządowego;

2) samorządowy, obejmujący jednostki samorządu terytorialnego, ich organy oraz związki i jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 12, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego;

3) ubezpieczeń społecznych, obejmujący jednostki wymienione w ust. 1 pkt 9.

Art. 5. 1. Środkami publicznymi są:

1) dochody publiczne;

2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;

3) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, niepodlegające zwrotowi, inne niż wymienione w pkt 2;

4) przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące:

   a) ze sprzedaży papierów wartościowych oraz z innych operacji finansowych,

   b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,

   c) ze spłat pożyczek udzielonych ze środków publicznych,

   d) z otrzymanych pożyczek i kredytów;

5) przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł.

2. Dochodami publicznymi są:

1) daniny publiczne, do których zalicza się: podatki, składki, opłaty oraz inne świadczenia pieniężne, których obowiązek ponoszenia na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego, funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych wynika z odrębnych ustaw niż ustawa budżetowa, zwanych dalej „odrębnymi ustawami";

2) inne dochody należne, na podstawie odrębnych ustaw, budżetowi państwa, jednostkom samorzą-

du terytorialnego oraz innym jednostkom sektora finansów publicznych;

3) wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług świadczonych przez jednostki sektora finansów publicznych;

4) dochody z mienia jednostek sektora finansów publicznych, do których zalicza się w szczególności:

a) wpływy z umów najmu, dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze,

b) odsetki od środków na rachunkach bankowych,

c) odsetki od udzielonych pożyczek i od posiadanych papierów wartościowych,

d) dywidendy z tytułu posiadanych praw majątkowych;

5) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz jednostek sektora finansów publicznych;

6) odszkodowania należne jednostkom sektora finansów publicznych;

7) kwoty uzyskane przez jednostki sektora finansów publicznych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji;

8) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 4 lit. a i b;

9) inne dochody należne jednostkom sektora finansów publicznych określone w odrębnych przepisach lub umowach międzynarodowych.

3. Do środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej zalicza się:

1) środki przeznaczone na realizację programów przedakcesyjnych;

2) środki pochodzące z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności;

3) środki Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych „Sekcja Gwarancji";

4) inne środki.

Art. 6. 1. Środki publiczne przeznacza się na:

1) wydatki publiczne;

2) rozchody publiczne, w tym na rozchody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Rozchodami publicznymi są:

1) spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów;

2) wykup papierów wartościowych;

3) udzielone pożyczki;

4) płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego;

5) pożyczki udzielone na finansowanie przejściowe zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej „prefinansowaniem";

6) inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością.

Art. 7. 1. Dodatnia różnica między dochodami publicznymi a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych.

2. Dochody publiczne i wydatki publiczne oraz nadwyżkę lub deficyt sektora finansów publicznych ustala się po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy jednostkami tego sektora.

Art. 8. Przez potrzeby pożyczkowe budżetu państwa rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do:

1) sfinansowania deficytu budżetu państwa;

2) spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań;

3) sfinansowania udzielanych przez Skarb Państwa pożyczek;

4) wykonywania innych operacji finansowych związanych z długiem Skarbu Państwa.

Art. 9. Przez potrzeby pożyczkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do:

1) sfinansowania deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań;

3) wykonywania innych operacji finansowych związanych z długiem jednostki samorządu terytorialnego;

4) sfinansowania udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego pożyczek;

5) prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

6) przeprowadzenia postępowania ostrożnościowego lub naprawczego, realizowanych na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 10. 1. Przez państwowy dług publiczny rozumie się wartość nominalną zadłużenia jednostek sektora finansów publicznych ustaloną po wyeliminowaniu wzajemnych zobowiązań pomiędzy jednostkami tego sektora.

2. Przez dług Skarbu Państwa rozumie się wartość nominalną zadłużenia Skarbu Państwa.

Art. 11. 1. Państwowy dług publiczny obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów:

1) wyemitowanych papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne;

2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;

3) przyjętych depozytów;

4) wymagalnych zobowiązań:

a) wynikających z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych,

b) uznanych za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych, będącą dłużnikiem.

2. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa, uwzględniając w szczególności podstawowe kategorie przedmiotowe i podmiotowe zadłużenia oraz okresy zapadalności.

Rozdział 2

Jawność i przejrzystość finansów publicznych

Art. 12. 1. Gospodarka środkami publicznymi jest jawna.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za informację niejawną na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych.

3. Zasada jawności gospodarowania środkami publicznymi jest realizowana przez:

1) jawność debaty budżetowej w Sejmie i Senacie oraz debat budżetowych w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego;

2) jawność debaty nad sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa w Sejmie i debat nad sprawozdaniami z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) podawanie do publicznej wiadomości:

a) kwot dotacji udzielanych z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego,

b) kwot dotacji udzielanych przez państwowe i samorządowe fundusze celowe,

c) zbiorczych danych dotyczących finansów publicznych,

d) informacji o wykonaniu budżetu państwa za okresy miesięczne;

4) podawanie do publicznej wiadomości przez jednostki sektora finansów publicznych informacji dotyczących:

a) zakresu zadań lub usług, wykonywanych lub świadczonych przez jednostkę oraz wysokości środków publicznych, przekazanych na ich realizację,

b) zasad i warunków świadczenia usług dla podmiotów uprawnionych,

c) zasad odpłatności za świadczone usługi;

5) zapewnianie radnym dostępu do:

a) dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych — z zachowaniem przepisów o rachunkowości oraz o ochronie danych osobowych,

b) informacji o wynikach kontroli finansowej, będących w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego, której są radnymi;

6) udostępnianie przez Narodowy Fundusz Zdrowia informacji o przychodach i kosztach oraz o świadczeniodawcach realizujących świadczenia zdrowotne, z którymi ten Fundusz zawarł umowy, o zakresie przedmiotowym tych umów oraz o sposobie ustalania ceny za zamówione świadczenia;

7) udostępnianie przez jednostki sektora finansów publicznych wykazu podmiotów spoza sektora finansów publicznych, którym ze środków publicznych została udzielona dotacja, dofinansowanie realizacji zadania lub pożyczka, albo umorzona należność wobec jednostki sektora finansów publicznych;

8) udostępnianie corocznych sprawozdań dotyczących finansów i działalności jednostek organizacyjnych należących do sektora finansów publicznych;

9) podejmowanie, w głosowaniu jawnym, uchwał dotyczących gospodarowania środkami publicznymi.

4. Minister Finansów ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej przyjęte przez Radę Ministrów.

5. Klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę handlową w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych lub inne podmioty, o ile wynikające z umowy zobowiązanie jest realizowane ze środków publicznych, uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji technicznych w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu ich zachowania w tajemnicy.

Art. 13. 1. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości zbiorcze dane dotyczące:

1) ogółu operacji finansowych sektora finansów publicznych, obejmujące w szczególności dochody

i wydatki, przychody i rozchody, zobowiązania i należności, gwarancje i poręczenia;

2) wykonania budżetu państwa za okresy miesięczne, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki.

2. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości, w terminie, o którym mowa w art. 15 ust. 2, informacje obejmujące:

1) wykaz udzielonych przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji, z wymienieniem podmiotów, których te poręczenia i gwarancje dotyczą;

2) wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym umorzono znaczne kwoty zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia.

3. Podanie do publicznej wiadomości wykazu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie narusza przepisów o tajemnicy skarbowej.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i sposób ustalania kwot oraz sposób podawania do publicznej wiadomości wykazu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, uwzględniając rodzaje podmiotów, których informacje dotyczą.

Art. 14. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego podaje do publicznej wiadomości w terminie:

1) do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału — kwartalną informację o wykonaniu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki;

2) o którym mowa w art. 15 ust. 2 — informację obejmującą:

a) wykonanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego w poprzednim roku budżetowym, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki,

b) kwotę zobowiązań, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4,

c) kwoty dotacji otrzymanych z budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz kwoty dotacji udzielonych innym jednostkom samorządu terytorialnego,

d) wykaz udzielonych poręczeń i gwarancji, z wymienieniem podmiotów, których gwarancje i poręczenia dotyczą,

e) wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty,

f) wykaz osób prawnych i fizycznych, którym udzielono pomocy publicznej.

Art. 15. 1. Minister Finansów ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski":

1) kwotę i relacje do produktu krajowego brutto:

a) państwowego długu publicznego,

b) długu Skarbu Państwa;

2) kwotę niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych, w tym udzielonych przez Skarb Państwa.

2. Kwoty, o których mowa w ust. 1, są podawane za rok budżetowy — w terminie do dnia 31 maja roku następnego.

3. Ogłoszenie relacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest dokonywane dla stanu za rok budżetowy — w terminie do dnia 31 maja roku następnego.

Art. 16. 1. Dochody publiczne, wydatki publiczne, przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, według:

1) działów i rozdziałów — określających rodzaj działalności;

2) paragrafów — określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Wydatki publiczne klasyfikuje się również według dodatkowej klasyfikacji dotyczącej obszarów, kategorii i podkategorii wydatków strukturalnych.

3. Przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4, oraz rozchody, o których mowa w art. 6 ust. 2, klasyfikuje się według paragrafów określających źródło przychodu lub rodzaj rozchodu.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółową klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, z uwzględnieniem Polskiej Klasyfikacji Działalności;

2) szczegółową klasyfikację wydatków strukturalnych, o których mowa w ust. 2, uwzględniając potrzebę identyfikacji wydatków o charakterze strukturalnym, ponoszonych przez jednostki sektora finansów publicznych.

5. Minister Finansów może określić w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, klasyfikację wydatków o większej szczegółowości niż określona w ust. 1 dla zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego.

Art. 17. 1. Plany kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej powinny uwzględniać zasady

określone w przepisach o rachunkowości i standardach międzynarodowych, z tym że:

1) dochody i wydatki ujmuje się w terminie ich zapłaty, niezależnie od rocznego budżetu, którego dotyczą;

2) ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów — także zaangażowanie środków;

3) odsetki od nieterminowych płatności nalicza się i ewidencjonuje nie później niż na koniec każdego kwartału;

4) przeszacowania wartości aktywów i pasywów dewizowych według bieżących kursów walutowych dokonuje się nie później niż na koniec kwartału;

5) zobowiązania wycenia się według wartości emisyjnej powiększonej o narosłe kwoty z tytułu oprocentowania;

6) należności i zobowiązania nominowane w walutach obcych wycenia się również według bieżących kursów walutowych.

2. Szczególne zasady rachunkowości dla jednostek, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

1) ewidencji wykonania budżetu;

2) ewidencji majątku trwałego stanowiącego własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;

3) wyceny poszczególnych składników aktywów i pasywów;

4) sporządzania sprawozdań finansowych oraz odbiorców tych sprawozdań.

3. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczególne zasady rachunkowości oraz plany kont, o których mowa w ust. 1;

2) zasady rachunkowości oraz plany kont dla organów podatkowych w zakresie poboru i rozliczenia podatków, opłat oraz innych niepodatkowych należności budżetowych, do których ustalania lub określania uprawnione są organy podatkowe

— uwzględniając przejrzystość planów kont, charakter działalności prowadzonej przez te jednostki oraz wymogi wynikające z przepisów o rachunkowości.

4. Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, jednolite plany kont dla poszczególnych rodzajów jednostek sektora finansów publicznych, posiadających osobowość prawną, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4—12, z uwzględnieniem rodzaju działalności prowadzonej przez te jednostki oraz wymogów wynikających z przepisów o rachunkowości.

5. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczególne zasady rachunkowości i plany kont dla środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, z uwzględnieniem wymogów wynikających z przepisów o rachunkowości, standardów Unii Europejskiej i umów międzynarodowych.

Art. 18. 1. Jednostki sektora finansów publicznych sporządzają sprawozdania z wykonania procesów, o których mowa w art. 3.

2. Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania sprawozdań:

a) z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego,

b) z wykonania planów finansowych jednostek budżetowych, a w przypadku gdy jednostka budżetowa dysponuje rachunkiem dochodów własnych — również z dochodów własnych i wydatków nimi sfinansowanych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz funduszy celowych,

c) z wykonania planów finansowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,

d) w zakresie należności i zobowiązań, w tym państwowego długu publicznego, jednostek, o których mowa w lit. a i b, oraz poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego,

e) o stanie środków finansowych na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego;

2) jednostki obowiązane do sporządzania poszczególnych rodzajów sprawozdań, o których mowa w pkt 1, oraz odbiorców tych sprawozdań.

3. Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania przez jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, w tym Narodowy Fundusz Zdrowia, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, sprawozdań w zakresie ogółu operacji finansowych, a w szczególności w zakresie należności i zobowiązań, w tym państwowego długu publicznego, oraz udzielonych poręczeń i gwarancji;

2) odbiorców sprawozdań, o których mowa w pkt 1.

4. Minister Finansów, wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględni konieczność określenia wzorów formularzy sprawozdań i szczegó-

łowość danych, umożliwiające podanie do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 oraz w art. 15, a także sporządzenie informacji z wykonania budżetu państwa.

5. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego gromadzi i przetwarza dane oraz sporządza zbiorcze sprawozdania w zakresie sprawozdań budżetowych, określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.

Rozdział 3

Formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych

Art. 19. Jednostki sektora finansów publicznych mogą być tworzone w formach określonych w niniejszym rozdziale oraz na podstawie odrębnych ustaw jako państwowe lub samorządowe osoby prawne albo jako państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Art. 20. 1. Jednostkami budżetowymi są takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 1—3.

2. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności, w tym działalności podstawowej.

3. Jednostka budżetowa prowadzi gospodarkę finansową według zasad określonych w ustawie.

4. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej „planem finansowym jednostki budżetowej".

Art. 21. 1. Jednostki budżetowe, z zastrzeżeniem odrębnych przepisów, tworzą, łączą, przekształcają w inną formę organizacyjno-prawną i likwidują:

1) ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy działające na podstawie odrębnych przepisów — państwowe jednostki budżetowe;

2) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego — gminne, powiatowe lub wojewódzkie jednostki budżetowe.

2. Tworząc jednostkę budżetową organ, o którym mowa w ust. 1, nadaje jej statut oraz określa mienie przekazywane tej jednostce w zarząd.

3. Likwidując jednostkę budżetową organ, o którym mowa w ust. 1, określa przeznaczenie mienia znajdującego się w użytkowaniu jednostki; w przypadku państwowej jednostki budżetowej decyzja o przeznaczeniu tego mienia jest podejmowana w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

4. Należności i zobowiązania likwidowanej jednostki budżetowej przejmuje organ, który podjął decyzję o likwidacji, z zastrzeżeniem ust. 7.

5. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do łączenia jednostek budżetowych.

6. Przekształcenie jednostki budżetowej w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzednio jej likwidacji.

7. Należności i zobowiązania jednostki budżetowej likwidowanej w celu przekształcenia w inną formę organizacyjno-prawną może przejąć utworzona jednostka.

Art. 22. 1. Jednostki budżetowe uzyskujące dochody z:

1) opłat za udostępnianie dokumentacji przetargowej;

2) spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;

3) odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej

— mogą je gromadzić na wydzielonym rachunku dochodów własnych.

2. Państwowe jednostki budżetowe mogą gromadzić na rachunku dochodów własnych dochody uzyskiwane:

1) z działalności wykraczającej poza zakres działalności podstawowej, określonej w statucie, polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych;

2) z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw i certyfikatów, jak również za sprawdzanie kwalifikacji;

3) z wpisów i wpłat z tytułu prowadzenia postępowań odwoławczych;

4) ze sprzedaży zapasów mobilizacyjnych;

5) w związku z realizacją zadań i przedsięwzięć we współpracy ze służbami specjalnymi innych państw;

6) za czynności polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa imprez masowych;

7) z Narodowego Funduszu Zdrowia za udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i podstawowych świadczeń lekarza dentysty w jednostkach utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości i ministra właściwego do spraw wewnętrznych;

8) z opłat za wykonywanie czynności, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 i Nr 91, poz. 877);

9) z opłat, o których mowa w art. 22a ust. 5, art. 68b ust. 6 i art. 77a ust. 9 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.[1)]);

10) z wpływów z działalności, o której mowa w art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.[2)])

11) z opłat z tytułu zryczałtowanych kosztów rzeczywistych za wykonane czynności konsularne;

12) z wpływów z najmu, dzierżawy lub sprzedaży składników majątkowych placówek zagranicznych w wysokości 75 % tych wpływów;

13) z odsetek z tytułu wkładów i lokat na rachunkach bankowych placówek zagranicznych;

14) z opłat, o których mowa w art. 64 § 1 i § 6, art. 64c § 2 oraz art. 66 § 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.[3)]).

3. Jednostki budżetowe, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2, mogą gromadzić na rachunku dochodów własnych dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwalając uchwałę, o której mowa w ust. 3, ustala źródła dochodów własnych oraz ich przeznaczenie, a także wskazuje jednostki budżetowe, które utworzą rachunek, o którym mowa w ust. 1. Uchwały mogą także ustalać wysokość wpłaty do budżetu jednostki samorządu terytorialnego nadwyżki środków obrotowych ustalonej na dzień 31 grudnia.

5. Decyzje o utworzeniu rachunku, o którym mowa w ust. 1, podejmują:

1) kierownicy jednostek budżetowych — jeżeli dochody będą pochodziły z tytułów wymienionych w ust. 1;

2) kierownicy państwowych jednostek budżetowych, po uzyskaniu zgody odpowiednio ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody — jeżeli dochody będą pochodziły z tytułów wymienionych w ust. 2.

6. Dochody własne jednostek budżetowych wraz z odsetkami są przeznaczone na:

1) sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z uzyskiwaniem przez jednostkę budżetową dochodów z tytułów wymienionych w ust. 1 pkt 1, a przez państwową jednostkę budżetową również z tytułów wymienionych w ust. 2 pkt 1—3, 5—11 i 14;

2) cele wskazane przez darczyńcę;

3) remont lub odtworzenie mienia w przypadku uzyskiwania dochodów z tytułów wymienionych w ust. 1 pkt 3, a przez państwową jednostkę budżetową również z tytułów wymienionych w ust. 2 pkt 4, 12 i 13.

7. Dochody własne wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczane na finansowanie wynagrodzeń osobowych, z wyjątkiem dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.[4)]) oraz wynagrodzeń określonych dla pracowników urzędów skarbowych na podstawie art. 94 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z późn. zm.[5)]).

8. Państwowa jednostka budżetowa, która utworzyła rachunek, o którym mowa w ust. 1, odprowadza do budżetu państwa ustaloną na dzień 31 grudnia nadwyżkę dochodów własnych, uzyskanych ze źródeł, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i w ust. 2 pkt 1—3, 8 i 10, przekraczającą 1/6 planowanych na dany rok budżetowy wydatków finansowanych z dochodów własnych.

[1)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683, z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176, Nr 137, poz. 1304 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 624, Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1161, Nr 145, poz. 1532, Nr 162, poz. 1690 i Nr 173, poz. 1808.

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 149, poz. 1454.

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1090, Nr 141, poz. 1178, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1679 i Nr 216, poz. 1824, z 2003 r. Nr 80, poz. 718, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 193, poz. 1884, Nr 217, poz. 2124 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870 i 871, Nr 96, poz. 959 i Nr 116, poz. 1203.

[4)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 153, poz. 1271, Nr 176, poz. 1457 i Nr 200, poz. 1688, z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609, Nr 192, poz. 1873 i Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, Nr 179, poz. 1842, Nr 210, poz. 2135, Nr 273, poz. 2703 i Nr 277, poz. 2742 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 70.

[5)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255, z 2001 r. Nr 102, poz. 1116, Nr 111, poz. 1194, Nr 128, poz. 1403 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 150, poz. 1237, Nr 153, poz. 1271, Nr 238, poz. 2025 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256 i 2257, z 2004 r. Nr 33, poz. 287, Nr 179, poz. 1845 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71.

9. Odrębne ustawy nie mogą określać innych źródeł dochodów własnych, niż wymienione w ust. 1 i 2, i innego ich przeznaczenia niż wymienione w ust. 6 i 7.

Art. 23. 1. Fundusze motywacyjne są środkami finansowymi gromadzonymi przez państwowe jednostki budżetowe na wyodrębnionych rachunkach bankowych, z części dochodów budżetu państwa uzyskanych z tytułu przepadku rzeczy lub korzyści majątkowych pochodzących z ujawnienia przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu oraz przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych.

2. Fundusze motywacyjne są przeznaczone na nagrody dla pracowników, żołnierzy i funkcjonariuszy, którzy bezpośrednio przyczynili się do uzyskania dochodów budżetu państwa z tytułów, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku gdy więcej niż jedna jednostka budżetowa jest uprawniona do gromadzenia funduszu, o którym mowa w ust. 1, wielkość części dochodów budżetu państwa przeznaczonych na fundusz motywacyjny w sumie nie może być większa niż wielkość określona odrębną ustawą.

4. Fundusze motywacyjne nie są funduszami celowymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 24. 1. Zakładami budżetowymi są takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które:

1) odpłatnie wykonują wyodrębnione zadania;

2) pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

2. Do przychodów własnych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zalicza się dochodów z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze dotyczących składników majątkowych odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

3. Podstawą gospodarki finansowej zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody, w tym dotacje z budżetu, koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem.

4. Zakład budżetowy może otrzymywać z budżetu dotacje przedmiotowe.

5. W zakresie określonym w odrębnych przepisach zakład budżetowy może otrzymywać dotację podmiotową lub dotację celową na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji.

6. Nowo tworzonemu zakładowi budżetowemu może być przyznana jednorazowa dotacja z budżetu na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

7. Dotacje dla zakładu budżetowego nie mogą przekroczyć 50 % kosztów jego działalności.

8. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 7, nie dotyczy dotacji inwestycyjnych oraz dotacji otrzymywanych w związku z realizacją projektu lub zadania współfinansowanego ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

9. Zakład budżetowy wpłaca do budżetu nadwyżki środków obrotowych, ustalone na koniec okresu rozliczeniowego.

10. W planie finansowym zakładu budżetowego mogą być dokonywane zmiany w ciągu roku w przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, pod warunkiem że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu ani zwiększenia dotacji z budżetu.

11. Organ, o którym mowa w art. 25 ust. 1, może upoważnić kierownika zakładu budżetowego do dokonywania innych niż określone w ust. 10 zmian w planie finansowym w ciągu roku, pod warunkiem że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu ani zwiększenia dotacji z budżetu.

Art. 25. 1. Zakłady budżetowe tworzą, łączą, przekształcają w inną formę organizacyjno-prawną i likwidują:

1) ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy działające na podstawie odrębnych przepisów — państwowe zakłady budżetowe;

2) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego — gminne, powiatowe lub wojewódzkie zakłady budżetowe.

2. Tworząc zakład budżetowy organ, o którym mowa w ust. 1, określa:

1) nazwę i siedzibę;

2) przedmiot działalności;

3) właściwą część budżetu, z którą zakład będzie się rozliczał;

4) źródła przychodów własnych;

5) stan wyposażenia w środki obrotowe oraz składniki majątkowe przekazane w użytkowanie zakładowi.

3. Likwidując zakład budżetowy, organ, o którym mowa w ust. 1, określa przeznaczenie mienia znajdującego się w użytkowaniu zakładu; w przypadku państwowego zakładu budżetowego decyzja o przeznaczeniu tego mienia jest podejmowana w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do łączenia zakładów budżetowych.

5. Przekształcenie zakładu budżetowego w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzednio jego likwidacji.

6. Należności i zobowiązania likwidowanego zakładu budżetowego przejmuje organ, który podjął decyzję o likwidacji, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Należności i zobowiązania zakładu budżetowego likwidowanego w celu przekształcenia w inną formę organizacyjno-prawną przejmuje utworzona jednostka.

Art. 26. 1. Gospodarstwem pomocniczym jednostki budżetowej, zwanym dalej „gospodarstwem pomocniczym", jest wyodrębniona z jednostki budżetowej, pod względem organizacyjnym i finansowym, część jej podstawowej działalności lub działalność uboczna.

2. Gospodarstwo pomocnicze pokrywa koszty swojej działalności z uzyskiwanych przychodów własnych, z zastrzeżeniem ust. 4. Do przychodów własnych nie zalicza się dochodów z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze dotyczących składników majątkowych odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

3. Podstawą gospodarki finansowej gospodarstwa pomocniczego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody, w tym dotacje z budżetu, koszty i inne obciążenia, rachunek zysków i strat, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem.

4. Gospodarstwo pomocnicze może otrzymywać z budżetu dotacje przedmiotowe.

5. Nowo utworzonemu gospodarstwu pomocniczemu może być przyznana z budżetu dotacja na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

6. Sprzedaży usług na rzecz macierzystej jednostki budżetowej gospodarstwo pomocnicze dokonuje według kosztów własnych.

7. Gospodarstwo pomocnicze wpłaca do budżetu połowę osiągniętego zysku.

8. W planie finansowym gospodarstwa pomocniczego mogą być dokonywane zmiany w ciągu roku w przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, pod warunkiem że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu ani zwiększenia dotacji z budżetu.

9. Kierownik jednostki budżetowej może upoważnić kierownika gospodarstwa pomocniczego do dokonywania innych niż określone w ust. 8 zmian w planie finansowym w ciągu roku, pod warunkiem że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu ani zwiększenia dotacji z budżetu.

10. Kierownik państwowej jednostki budżetowej jest właściwy do podjęcia decyzji w zakresie inwestycji gospodarstwa pomocniczego tej jednostki.

Art. 27. 1. Gospodarstwo pomocnicze tworzy, przekształca w inną formę organizacyjno-prawną i likwiduje kierownik jednostki budżetowej, po uprzednim uzyskaniu zgody:

1) właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego, wojewody — w przypadku gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych;

2) zarządu jednostki samorządu terytorialnego — w przypadku gospodarstw pomocniczych gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych.

2. Tworząc gospodarstwo pomocnicze kierownik jednostki budżetowej określa nazwę i siedzibę gospodarstwa pomocniczego, nazwę i siedzibę jednostki budżetowej, przedmiot działalności wyodrębnionej z zakresu działalności jednostki budżetowej oraz składniki majątkowe przydzielone gospodarstwu przez jednostkę budżetową.

3. Składniki majątkowe, należności i zobowiązania zlikwidowanego gospodarstwa pomocniczego przejmuje jednostka budżetowa, przy której funkcjonowało gospodarstwo.

4. Przekształcenie gospodarstwa pomocniczego w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzedniej jego likwidacji.

5. Decyzję o przeznaczeniu składników majątkowych przydzielonych gospodarstwu pomocniczemu, w przypadku jego przekształcenia, podejmuje organ tworzący jednostkę budżetową, przy której funkcjonowało gospodarstwo. W przypadku gospodarstwa pomocniczego państwowej jednostki budżetowej decyzja o przeznaczeniu składników majątkowych jest podejmowana w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Art. 28. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, a także tryb postępowania przy przekształcaniu w inną formę organizacyjno-prawną, w szczególności:

1) sposób i tryb sporządzania planów finansowych, dokonywania zmian w tych planach oraz zatwierdzania tych zmian;

2) tryb pobierania dochodów i dokonywania wydatków państwowych jednostek budżetowych;

3) sposób ustalania nadwyżki środków obrotowych w zakładach budżetowych;

4) sposób ustalania nadwyżki dochodów własnych jednostek budżetowych oraz terminy i sposób ustalania zaliczkowych wpłat do budżetu nadwyżki środków obrotowych zakładów budżetowych oraz połowy zysku gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych;

5) sposób i terminy rocznych rozliczeń i dokonywania wpłat do budżetu

— z uwzględnieniem specyfiki działalności jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu, jednostek więziennictwa podległych Ministrowi Sprawiedliwości oraz jednostek organizacyjnych działających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a także specyfiki finansowania szkoleń, które na mocy odrębnych ustaw są prowadzone i rozliczane w semestrach niepokrywających się z rokiem budżetowym oraz specyfiki organizacji i obsługi postępowań odwoławczych.

Art. 29. 1. Funduszem celowym jest fundusz powołany ustawowo, którego przychody pochodzą ze środków publicznych, a wydatki są przeznaczone na realizację wyodrębnionych zadań, z zastrzeżeniem ust. 9.

2. Fundusz celowy może działać jako osoba prawna lub stanowić wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje organ wskazany w ustawie tworzącej fundusz.

3. Do funduszy celowych nie zalicza się:

1) ustawowo tworzonych rachunków bankowych, których ustawa tworząca nie określiła jako fundusz celowy;

2) funduszy, których jedynym źródłem przychodów, z wyłączeniem odsetek od rachunku bankowego i darowizn, jest dotacja z budżetu.

4. Fundusz celowy, który realizuje zadania wyodrębnione z budżetu:

1) państwa — jest państwowym funduszem celowym;

2) gminy, powiatu lub województwa — jest gminnym, powiatowym lub wojewódzkim funduszem celowym.

5. Podstawą gospodarki finansowej funduszu celowego jest roczny plan finansowy.

6. Wydatki funduszu celowego mogą być dokonywane, z zastrzeżeniem ust. 7, tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące przychody, w tym dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego i pozostałości środków z okresów poprzednich.

7. Fundusze celowe mogą zaciągać kredyty i pożyczki, o ile ustawa tworząca fundusz tak stanowi.

8. Minister nadzorujący państwowy fundusz celowy lub dysponujący nim, w porozumieniu z Ministrem Finansów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego w zakresie nieuregulowanym ustawą tworzącą fundusz, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy i ustawy tworzącej fundusz.

9. Ustawa budżetowa może określać inne, niż ustawa tworząca fundusz, przeznaczenie środków funduszu celowego, o ile nie otrzymuje on dotacji z budżetu państwa.

10. W planie finansowym funduszu ujmuje się wydatki na cel wskazany w ustawie budżetowej.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 9, środki funduszu są wpłacane w trzech równych ratach do końca miesiąca marca, czerwca i września na rachunek dochodów dysponenta części budżetowej, sprawującego nadzór nad funduszem.

12. Dysponent, o którym mowa w ust. 11, informuje Ministra Finansów i dysponenta części budżetowej sprawującego nadzór nad jednostką realizującą cel, o którym mowa w ust. 10, o otrzymaniu dochodów i ich kwocie.

13. W przypadku niewykorzystania otrzymanych środków do końca roku budżetowego jednostka realizująca cel wskazany w ustawie budżetowej zwraca pozostałe środki w terminie do dnia 15 stycznia następnego roku budżetowego na rachunek funduszu celowego i informuje o tym Ministra Finansów, dysponenta części budżetowej nadzorującego jednostkę i dysponenta części budżetowej sprawującego nadzór nad funduszem.

Art. 30. Ze środków publicznych nie można tworzyć fundacji.

Rozdział 4

Zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych

Art. 31. 1. Sposób gromadzenia środków publicznych z poszczególnych tytułów określają odrębne ustawy.

2. Środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej.

3. Ograniczenia wynikającego z ust. 2 nie stosuje się do:

1) wydatków finansowanych z kredytów udzielonych przez międzynarodowe instytucje finansowe;

2) wydatków finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

3) wydatków finansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;

4) jednostek prowadzących działalność gospodarczą, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych.

Art. 32. 1. Zamieszczenie w budżecie państwa dochodów z określonych źródeł lub wydatków na okre-

ślone cele nie stanowi podstawy roszczeń bądź zobowiązań państwa wobec osób trzecich ani roszczeń tych osób wobec państwa.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wydatków budżetu państwa na subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 33. 1. Prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

2. Podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy.

Art. 34. 1. Ujęte w budżecie państwa, budżetach jednostek samorządu terytorialnego i planach finansowych jednostek budżetowych:

1) dochody — stanowią prognozy ich wielkości;

2) wydatki, z wyłączeniem wydatków finansowanych z dochodów własnych jednostek budżetowych, oraz rozchody — stanowią nieprzekraczalny limit.

2. Ujęte w rocznych planach finansowych jednostek sektora finansów publicznych:

1) przychody — stanowią prognozy ich wielkości;

2) koszty — mogą ulec zwiększeniu, jeżeli:

a) zrealizowano przychody własne wyższe od prognozowanych,

b) zwiększenie kosztów nie spowoduje zwiększenia dotacji z budżetu oraz nie zmniejszy wielkości planowanych wpłat do budżetu albo zysków oraz planowanego stanu środków obrotowych na dzień 31 grudnia roku objętego planowaniem.

3. Zmiany przychodów i kosztów, o których mowa w ust. 2, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

Art. 35. 1. Wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonych w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego i w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

2. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

3. Wydatki publiczne powinny być dokonywane:

1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;

2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;

3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

4. Jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

Art. 36. 1. Jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich.

2. Dysponent części budżetowej lub zarząd jednostki samorządu terytorialnego może ustalić dla podległych jednostek dodatkowe ograniczenia zaciągania zobowiązań bądź dokonywania wydatków.

Art. 37. 1. Jednostki sektora finansów publicznych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2, nie mogą obejmować lub nabywać udziałów lub akcji w spółkach oraz nabywać obligacji emitowanych przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy objęcia lub nabycia akcji i udziałów lub nabycia obligacji określonych w ust. 1, w celu zaspokojenia roszczeń, zabezpieczenia wierzytelności lub zabezpieczenia należytego wykonania umowy o zamówienie publiczne, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jednostka sektora finansów publicznych zbywa — w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa — akcje, udziały lub obligacje, przeznaczone na cele określone w ust. 2, w okresie 3 lat od ich nabycia.

4. Wpływy ze zbycia akcji, udziałów i obligacji stanowią przychody budżetu państwa.

Art. 38. Jednostki sektora finansów publicznych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3, mogą lokować wolne środki:

1) w skarbowych papierach wartościowych;

2) w obligacjach emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego;

3) na rachunkach bankowych w bankach mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 39. 1. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, są:

1) przeznaczone wyłącznie na cele określone w umowie międzynarodowej, przepisach odrębnych lub deklaracji dawcy;

2) wydatkowane zgodnie z procedurami zawartymi w tej umowie lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystywaniu.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych i mogą być wydatkowane do wysokości kwot zgromadzonych na tych rachunkach.

3. Przy wydatkowaniu środków, o których mowa w ust. 1, a także środków przeznaczonych na współfinansowanie programów i projektów realizowanych z tych środków stosuje się odpowiednio zasady rozliczania określone dla dotacji z budżetu państwa.

Art. 40. 1. Przedstawiane Radzie Ministrów projekty aktów prawnych, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, wymagają określenia wysokości tych skutków.

2. Projekt ustawy skutkującej zmianą poziomu dochodów własnych bądź wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga określenia wysokości skutków tych zmian oraz zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Rada Ministrów przekazując do Sejmu projekt ustawy, o którym mowa w ust. 2, dołącza opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Art. 41. 1. Państwowe osoby prawne zaliczone do sektora finansów publicznych, sporządzają plany finansowe zgodnie z przepisami stanowiącymi podstawę ich utworzenia, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, wyodrębniają w planach finansowych:

1) przychody własne;

2) dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) koszty, w tym:

a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,

b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,

c) majątkowe.

3. Plany finansowe jednostek, o których mowa w ust. 1, po ich zatwierdzeniu bądź uchwaleniu przez organ wskazany w przepisach, na podstawie których jednostka została utworzona, są przekazywane Ministrowi Finansów w terminie 14 dni od dnia ich zatwierdzenia bądź uchwalenia.

4. W przypadku osiągnięcia przychodów wyższych niż ujęte w planie finansowym, jednostki, o których mowa w ust. 1, mogą dokonywać odpowiednich zmian w planie kosztów.

Art. 42. 1. Należności pieniężne, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.[6)]), zwanej dalej „ustawą — Ordynacja podatkowa", przypadające:

1) państwowym jednostkom sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 20, 21, 24—27 oraz 29;

2) jednostkom samorządu terytorialnego z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami

— mogą być, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, umarzane, a ich spłata odraczana lub rozkładana na raty.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb odraczania lub rozkładania na raty oraz umarzania należności, o których mowa w ust. 1, a także wskaże organy do tego uprawnione, z uwzględnieniem:

1) kwot należności umarzanej, odroczonej lub rozłożonej na raty;

2) przesłanek uzasadniających umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty należności;

3) rodzaju i zakresu udzielonych ulg w spłaceniu należności;

4) wysokości kwot udzielonej ulgi.

3. Egzekucja należności, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem należności o charakterze cywilnoprawnym, następuje w trybie i na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 43. 1. W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym należności pieniężne, do których nie stosuje się przepisów ustawy — Ordynacja podatkowa, przypadające jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym mogą być umarzane, a ich spłata odraczana lub rozkładana na raty, na zasadach określonych przez organ stanowiący.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określi szczegółowe zasady i tryb udzielania ulg, o których mowa w ust. 1, oraz wskaże organ lub osobę do tego uprawnioną.

Art. 44. 1. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zwany dalej „kierownikiem jednostki",

---

[6)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475, Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387.

jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej, w tym za wykonywanie określonych ustawą obowiązków w zakresie kontroli finansowej.

2. Kierownik jednostki może powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej pracownikom jednostki. Przyjęcie obowiązków przez te osoby powinno być potwierdzone dokumentem w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym jednostki.

Art. 45. 1. Głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych, zwanym dalej „głównym księgowym", jest pracownik, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w zakresie:

1) prowadzenia rachunkowości jednostki;

2) wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi;

3) dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym;

4) dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

2. Głównym księgowym może być osoba, która:

1) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że przepisy odrębne uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;

3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwa: przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo karne skarbowe;

4) spełnia jeden z poniższych warunków:

a) ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe, uzupełniające ekonomiczne studia magisterskie lub ekonomiczne studia podyplomowe i posiada co najmniej 3-letnią praktykę w księgowości,

b) ukończyła średnią, policealną lub pomaturalną szkołę ekonomiczną i posiada co najmniej 6-letnią praktykę w księgowości,

c) jest wpisana do rejestru biegłych rewidentów na podstawie odrębnych przepisów,

d) posiada świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych lub certyfikat księgowy, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

3. Dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji. Złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:

1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem;

2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów, dotyczących tej operacji;

3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

4. Główny księgowy, w razie ujawnienia nieprawidłowości w zakresie określonym w ust. 3, zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.

5. O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach główny księgowy zawiadamia pisemnie kierownika jednostki. Kierownik jednostki może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.

6. W celu realizacji swoich zadań główny księgowy ma prawo:

1) żądać od kierowników innych komórek organizacyjnych jednostki udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;

2) wnioskować do kierownika jednostki o określenie trybu, według którego mają być wykonywane przez inne komórki organizacyjne jednostki prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

7. Przepisy dotyczące głównego księgowego stosuje się odpowiednio do głównego księgowego budżetu państwa, głównego księgowego części budżetowej oraz skarbnika (głównego księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego).

Art. 46. 1. Organ sprawujący, na podstawie odrębnych przepisów, nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych kontroluje przestrzeganie przez tę jednostkę realizacji procedur kontroli finansowej.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje w każdym roku co najmniej 5 % wydatków nadzorowanej jednostki.

Art. 47. 1. Kontrola finansowa w jednostkach sektora finansów publicznych dotyczy procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem.

2. Kontrola finansowa obejmuje:

1) przeprowadzanie wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków;

2) badanie i porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym w zakresie dotyczącym procesów pobierania i gromadzenia środków publicznych, zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków ze środków publicznych, udzielania zamówień publicznych oraz zwrotu środków publicznych;

3) prowadzenie gospodarki finansowej oraz stosowanie procedur dotyczących procesów, o których mowa w pkt 2.

3. Kierownik jednostki ustala w formie pisemnej procedury, o których mowa w ust. 2, biorąc pod uwagę standardy, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1, oraz zapewnia ich przestrzeganie.

Rozdział 5

Audyt wewnętrzny oraz koordynacja kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych

Art. 48. 1. Audytem wewnętrznym jest ogół działań obejmujących:

1) niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej, o których mowa w art. 47 ust. 3, w wyniku którego kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów;

2) czynności doradcze, w tym składanie wniosków, mające na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.

2. Ocena, o której mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczy w szczególności:

1) zgodności prowadzonej działalności z przepisami prawa oraz obowiązującymi w jednostce procedurami wewnętrznymi;

2) efektywności i gospodarności podejmowanych działań w zakresie systemów zarządzania i kontroli;

3) wiarygodności sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu.

Art. 49. 1. Audyt wewnętrzny prowadzi się w:

1) jednostkach, o których mowa w art. 121 ust. 2;

2) ministerstwach;

3) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;

4) urzędach centralnych;

5) Rządowym Centrum Studiów Strategicznych;

6) Rządowym Centrum Legislacji;

7) Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej;

8) urzędach wojewódzkich;

9) urzędach celnych;

10) izbach celnych;

11) urzędach kontroli skarbowej;

12) urzędach skarbowych;

13) izbach skarbowych;

14) funduszach celowych, stanowiących wyodrębnione jednostki organizacyjne;

15) Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzanych przez nie funduszach;

16) Narodowym Funduszu Zdrowia;

17) należących do sektora finansów publicznych państwowych osobach prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych;

18) powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury;

19) jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej;

20) regionalnych izbach obrachunkowych.

2. Audyt wewnętrzny prowadzi się także w innych, niż wymienione w ust. 1, jednostkach sektora finansów publicznych, w tym w jednostkach podsektora samorządowego, jeżeli jednostki te gromadzą znaczne środki publiczne lub dokonują znacznych wydatków publicznych.

3. Do środków publicznych, o których mowa w ust. 2, dolicza się odpowiednio dochody własne i wydatki nimi finansowane jednostek budżetowych oraz dochody i wydatki funduszu motywacyjnego państwowej jednostki budżetowej.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, dla jednostek, o których mowa w ust. 2:

1) łączną kwotę środków publicznych gromadzonych w ciągu roku kalendarzowego, której przekroczenie powoduje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych;

2) łączną kwotę wydatków i rozchodów środków publicznych, dokonywanych w ciągu roku kalendarzowego, której przekroczenie powoduje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych;

3) termin, w ciągu którego jednostki sektora finansów publicznych będą zobowiązane do rozpoczęcia audytu wewnętrznego.

5. Jeżeli ujęte w budżecie jednostki samorządu terytorialnego gromadzone środki publiczne lub wydatki i rozchody środków publicznych przekroczą kwotę określoną w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 4, to audyt wewnętrzny prowadzi się w urzędzie danej jednostki samorządu terytorialnego.

6. Kwoty określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 4, nie mogą być niższe niż 0,001 % produktu krajowego brutto.

7. Dla ustalenia kwot, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, do środków publicznych, o których mowa w ust. 5, zalicza się kwoty środków państwowych funduszy celowych przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego na wykonanie zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 50. 1. W urzędach w rozumieniu przepisów o służbie cywilnej, zadania związane z kontrolą finansową i audytem wewnętrznym przypisane kierownikowi jednostki, wykonuje dyrektor generalny.

2. W jednostkach podsektora samorządowego zadania związane z kontrolą finansową i audytem wewnętrznym wykonuje kierownik jednostki.

Art. 51. 1. Audyt wewnętrzny w jednostce sektora finansów publicznych prowadzi audytor wewnętrzny zatrudniony w tej jednostce, z zastrzeżeniem ust. 2—7 i ust. 12.

2. W państwowej jednostce budżetowej działającej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w jednostce nadrzędnej lub nadzorującej.

3. W państwowych szkołach wyższych, w których nie zostały przekroczone kwoty określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 49 ust. 4, audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony:

1) w nadzorującym je ministerstwie albo

2) w jednej ze szkół wyższych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na podstawie porozumień zawartych pomiędzy rektorami tych szkół.

4. W sądzie rejonowym audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w sądzie okręgowym.

5. W prokuraturze rejonowej audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w prokuraturze okręgowej.

6. W jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej podległych Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej, z wyjątkiem okręgowych inspektoratów Służby Więziennej, audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej. W jednostce organizacyjnej Służby Więziennej podległej dyrektorowi okręgowemu Służby Więziennej audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej.

7. W zakładzie budżetowym utworzonym przez Ministra Sprawiedliwości audyt wewnętrzny przeprowadza audytor wewnętrzny zatrudniony w Ministerstwie Sprawiedliwości, z zastrzeżeniem ust. 6.

8. Audytor wewnętrzny podlega bezpośrednio kierownikowi jednostki, który zapewnia organizacyjną odrębność wykonywania przez audytora zadań określonych w ustawie.

9. Rozwiązanie stosunku pracy z audytorem wewnętrznym, zatrudnionym w jednostkach, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2—20 i ust. 2, nie może nastąpić bez zgody Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego.

10. Zmiana warunków pracy audytora wewnętrznego zatrudnionego w jednostkach, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2—20 i ust. 2, może być dokonana po zasięgnięciu opinii Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego.

11. Główny Inspektor Audytu Wewnętrznego może zażądać informacji i dokumentów dotyczących rozwiązania stosunku pracy z audytorem wewnętrznym, w zakresie niezbędnym do wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 9.

12. W uzasadnionych przypadkach, z wyłączeniem jednostek podsektora samorządowego, Minister Finansów może wyrazić zgodę na prowadzenie audytu wewnętrznego w jednostkach nadzorowanych lub podległych przez audytora zatrudnionego w jednostce nadzorującej lub nadrzędnej.

Art. 52. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych obowiązanej do prowadzenia audytu wewnętrznego może utworzyć komórkę audytu wewnętrznego, w której są zatrudnieni audytorzy i inne osoby. Działalność tej komórki koordynuje audytor wewnętrzny wyznaczony przez kierownika jednostki.

Art. 53. 1. Audyt wewnętrzny, z zastrzeżeniem ust. 2, przeprowadza się na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego jednostki sektora finansów publicznych, zwanego dalej „planem audytu".

2. W uzasadnionych przypadkach audyt wewnętrzny przeprowadza się poza planem audytu.

3. Plan audytu przygotowuje audytor wewnętrzny w porozumieniu z kierownikiem jednostki.

4. Plan audytu zawiera w szczególności:

1) analizę obszarów ryzyka w zakresie gromadzenia środków publicznych i dysponowania nimi;

2) tematy audytu wewnętrznego;

3) proponowany harmonogram realizacji audytu wewnętrznego;

4) planowane obszary, które powinny zostać objęte audytem wewnętrznym w kolejnych latach.

5. Audytor wewnętrzny przedstawia kierownikowi jednostki i Głównemu Inspektorowi Audytu Wewnętrznego:

1) do końca marca każdego roku — sprawozdanie z wykonania planu audytu za rok poprzedni;

2) do końca października każdego roku — plan audytu na rok następny.

6. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, tryb sporządzania oraz wzór sprawozdania, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, uwzględniając informacje wynikające ze sprawozdań z przeprowadzenia audytu wewnętrznego zrealizowanego na podstawie planu audytu.

Art. 54. 1. Do przeprowadzania audytu wewnętrznego uprawnia imienne upoważnienie wystawione przez kierownika jednostki oraz legitymacja służbowa lub dowód tożsamości.

2. W przypadkach wymagających specjalnych kwalifikacji audytor wewnętrzny może, w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki, powołać rzeczoznawcę.

Art. 55. 1. Przed rozpoczęciem audytu wewnętrznego w komórce organizacyjnej audytor wewnętrzny zawiadamia kierownika tej komórki o przedmiocie i czasie trwania audytu wewnętrznego.

2. Kierownik komórki, o której mowa w ust. 1, zapewnia audytorowi wewnętrznemu warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzania audytu wewnętrznego, przedstawia żądane dokumenty oraz ułatwia terminowe udzielanie wyjaśnień przez pracowników tej komórki.

3. Obowiązkiem audytora wewnętrznego jest rzetelne, obiektywne i niezależne:

1) ustalenie stanu faktycznego w zakresie funkcjonowania jednostki;

2) określenie oraz analiza przyczyn i skutków uchybień;

3) przedstawienie zaleceń w sprawie usunięcia uchybień lub wprowadzenia usprawnień.

4. Wyniki audytu wewnętrznego przedstawia się w sprawozdaniu z przeprowadzenia audytu wewnętrznego.

Art. 56. 1. Sprawozdanie z przeprowadzenia audytu wewnętrznego jest przekazywane kierownikowi jednostki.

2. Kierownik jednostki, na podstawie sprawozdania z przeprowadzenia audytu wewnętrznego, podejmuje działania mające na celu usunięcie uchybień lub usprawnienie funkcjonowania jednostki, informując o tym audytora wewnętrznego.

3. Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania sprawozdania z przeprowadzenia audytu wewnętrznego nie zostaną podjęte działania mające na celu usunięcie uchybień, kierownik jednostki informuje o tym Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego oraz audytora wewnętrznego, uzasadniając brak podjęcia działań, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W jednostkach podległych lub nadzorowanych przez właściwych ministrów, w przypadku, o którym mowa w ust. 3, kierownik jednostki informuje również właściwego ministra.

Art. 57. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego, a w szczególności:

1) szczegółowe warunki planowania audytu wewnętrznego, w tym wzór planu audytu;

2) sposób dokumentowania wyników audytu wewnętrznego;

3) sposób współpracy z pracownikami komórki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny;

4) tryb sporządzania oraz elementy sprawozdania, o którym mowa w art. 55 ust. 4

— z uwzględnieniem powszechnie uznawanych standardów.

Art. 58. Audytorem wewnętrznym może być osoba, która:

1) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że przepisy odrębne uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;

3) nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie;

4) posiada wyższe wykształcenie;

5) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin przed Komisją Egzaminacyjną, zwaną dalej „Komisją".

Art. 59. 1. Komisję powołuje na czteroletnią kadencję Minister Finansów spośród pracowników urzędu obsługującego Ministra Finansów, zwanego dalej „Ministerstwem", pracowników naukowych lub naukowo-dydaktycznych w dziedzinach objętych zakresem tematycznym egzaminu. W skład Komisji mogą wchodzić także przedstawiciele organizacji, których celem jest promowanie i rozwój audytu wewnętrznego.

2. W skład Komisji wchodzi nie więcej niż 8 członków.

3. Przewodniczącego Komisji i sekretarza Komisji wyznacza Minister Finansów z grona jej członków.

4. Członkowie Komisji wykonują swoje funkcje za wynagrodzeniem.

Art. 60. 1. W celu sprawdzenia praktycznego i teoretycznego przygotowania kandydata na audytora wewnętrznego Komisja przeprowadza egzamin.

2. Egzamin obejmuje zagadnienia z zakresu metodyki przeprowadzenia audytu, standardów audytu, administracji publicznej, finansów publicznych, mikroekonomii oraz szacowania ryzyka.

3. Komisja ustala szczegółowy zakres tematów egzaminów.

4. Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej jest złożenie z wynikiem pozytywnym części pisemnej egzaminu.

5. Za egzamin pobiera się opłatę, która stanowi dochód budżetu państwa.

6. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) regulamin działania Komisji;

2) sposób organizowania i regulamin przeprowadzania egzaminu;

3) wzór zaświadczenia o złożeniu egzaminu z wynikiem pozytywnym;

4) wysokość opłaty za egzamin;

5) sposób ustalania i wysokość wynagrodzeń członków Komisji

— mając na uwadze zapewnienie sprawnego, obiektywnego i rzetelnego sprawdzenia przygotowania kandydatów oraz uwzględnienie rzeczywistych kosztów postępowania egzaminacyjnego.

Art. 61. Do egzaminu może zostać dopuszczona osoba spełniająca warunki, o których mowa w art. 58 pkt 1—4.

Art. 62. 1. Organem administracji rządowej właściwym w sprawach koordynacji kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych jest Minister Finansów.

2. Zadania określone w ust. 1 Minister Finansów wykonuje przy pomocy:

1) Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego, zatrudnionego w Ministerstwie w trybie i na zasadach określonych w przepisach o służbie cywilnej;

2) komórki organizacyjnej, wyodrębnionej w tym celu w strukturze Ministerstwa.

3. Główny Inspektor Audytu Wewnętrznego sprawuje nadzór merytoryczny nad komórką, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Do Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego stosuje się art. 58.

5. W odniesieniu do jednostek podsektora samorządowego kompetencje Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego, z wyłączeniem wyrażania zgody na rozwiązanie stosunku pracy z audytorem wewnętrznym, wykonują odpowiednio wójt, burmistrz, prezydent, starosta lub marszałek województwa.

6. Do wójta, burmistrza, prezydenta, starosty i marszałka województwa nie stosuje się art. 58 pkt 4 i 5.

Art. 63. 1. Koordynacja kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych obejmuje:

1) określanie i upowszechnianie standardów kontroli finansowej, zgodnych z powszechnie uznawanymi standardami;

2) określanie i upowszechnianie standardów audytu wewnętrznego, zgodnych z powszechnie uznawanymi standardami;

3) współpracę z zagranicznymi instytucjami zajmującymi się audytem wewnętrznym;

4) uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie określonym w niniejszym rozdziale oraz podejmowanie działań w celu poprawy funkcjonowania audytu wewnętrznego i kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych.

2. Minister Finansów określi w formie komunikatu oraz ogłosi w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów standardy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

3. Minister Finansów dokonuje w jednostkach, o których mowa w art. 49 ust. 1 i 2, z wyłączeniem jednostek podsektora samorządowego, oceny:

1) stosowania przepisów ustawy w zakresie kontroli finansowej i audytu wewnętrznego,

2) funkcjonowania standardów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2

— zwanej dalej „oceną".

4. Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów, co najmniej raz w roku, zbiorcze sprawozdanie z funkcjonowania kontroli finansowej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 49 ust. 1 i 2, z wyłączeniem jednostek podsektora samorządowego, wraz z oceną przestrzegania powszechnie uznawanych standardów w tym zakresie oraz propozycjami działań zmierzających do ich usprawnienia.

Art. 64. Główny Inspektor Audytu Wewnętrznego opracowuje roczny plan przeprowadzania oceny zatwierdzany przez Ministra Finansów.

Art. 65.[*)] 1. Ocenę w jednostkach, o których mowa w art. 49 ust. 1 i 2, z wyłączeniem jednostek podsektora samorządowego, przeprowadzają pracownicy komórki, określonej w art. 62 ust. 2 pkt 2, na podstawie pisemnego upoważnienia Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego, zwani dalej „upoważnionymi pracownikami".

2. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) imię i nazwisko upoważnionego pracownika;

2) wskazanie jednostki, w której dokonuje się oceny;

3) szczegółowy przedmiot oceny;

4) termin przeprowadzenia oceny.

3. Przeprowadzenie oceny następuje po okazaniu upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, oraz legitymacji służbowej lub dowodu tożsamości.

Art. 66.[**)] Upoważnieni pracownicy, w zakresie przeprowadzanej oceny, mają prawo do:

1) wstępu do obiektów i pomieszczeń jednostki, w której przeprowadza się ocenę;

2) wglądu do dokumentów i innych materiałów;

3) uzyskania od pracowników jednostki, w której przeprowadza się ocenę, ustnych i pisemnych wyjaśnień.

Art. 67.[***)] 1. Po zakończeniu oceny upoważniony pracownik przedstawia na piśmie wyniki oceny kierownikowi jednostki, w której przeprowadzono ocenę, oraz, za pośrednictwem Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego, Ministrowi Finansów.

2. Kierownik jednostki, w której przeprowadzono ocenę, może przedstawić Ministrowi Finansów, za pośrednictwem Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego, zastrzeżenia do wyników oceny.

DZIAŁ II

Państwowy dług publiczny

Rozdział 1

Zasady ogólne

Art. 68. 1. Łączną kwotę państwowego długu publicznego oblicza się jako wartość nominalną zobowiązań, przy wyłączeniu zobowiązań wzajemnych jednostek sektora finansów publicznych.

2. Przez wartość nominalną zobowiązania rozumie się wartość nominalną:

1) wyemitowanych papierów wartościowych;

2) zaciągniętej pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania, to jest kwotę świadczenia głównego, należną do zapłaty w dniu wymagalności zobowiązania.

3. Wartość nominalna zobowiązań indeksowanych lub kapitalizowanych odpowiada początkowej wartości nominalnej z uwzględnieniem przyrostu kapitału, wynikającego z indeksacji lub kapitalizacji, naliczonego na koniec okresu sprawozdawczego.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się do obliczania kwot niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji niezaliczanych do państwowego długu publicznego, a także odpowiednio do obliczania długu Skarbu Państwa oraz kwot zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji niezaliczanych do długu Skarbu Państwa.

5. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób ustalania:

1) wartości zobowiązań zaliczanych do:

a) państwowego długu publicznego,

b) długu Skarbu Państwa;

2) wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji

— uwzględniając klasyfikację tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego oraz konieczność prawidłowego obliczenia relacji państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto.

Art. 69. 1. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad sektorem finansów publicznych w zakresie przestrzegania zasady stanowiącej, iż państwowy dług publiczny nie może przekroczyć 60 % wartości rocznego produktu krajowego brutto.

2. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad stanem długu Skarbu Państwa w celu zapewnienia przestrzegania zasady, o której mowa w ust. 1.

Art. 70. 1. Minister Finansów opracowuje trzyletnią strategię zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny, uwzględniając w szczególności:

1) uwarunkowania zarządzania długiem, związane ze stabilnością makroekonomiczną gospodarki;

2) analizę poziomu państwowego długu publicznego;

3) prognozy poziomu państwowego długu publicznego i długu Skarbu Państwa;

4) prognozy kosztów obsługi długu Skarbu Państwa;

5) kształtowanie struktury zadłużenia.

[*)] Art. 65 ust. 1 jest niezgodny z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie dotyczącym Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego — stosownie do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2005 r., sygn. akt Kp 2/05 (M. P. Nr 69, poz. 962).

[**)] Art. 66 jest niezgodny z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie dotyczącym Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego — stosownie do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2005 r., sygn. akt Kp 2/05 (M. P. Nr 69, poz. 962).

[***)] Art. 67 jest niezgodny z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie dotyczącym Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego — stosownie do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2005 r., sygn. akt Kp 2/05 (M. P. Nr 69, poz. 962).

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów do zatwierdzenia.

3. Rada Ministrów po zatwierdzeniu dokumentu, o którym mowa w ust. 1, przedstawia go Sejmowi wraz z uzasadnieniem projektu ustawy budżetowej.

Rozdział 2

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

Art. 71. Minister Finansów, w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa, jest upoważniony do:

1) zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności w drodze emisji papierów wartościowych oraz zaciągania pożyczek i kredytów na rynku krajowym i zagranicznym;

2) spłaty zaciągniętych zobowiązań, o których mowa w pkt 1;

3) przeprowadzania innych operacji finansowych związanych z zarządzaniem długiem, w tym operacji związanych z finansowymi instrumentami pochodnymi.

Art. 72. 1. Minister Finansów realizuje zadania wynikające z zarządzania długiem Skarbu Państwa w szczególności przez:

1) dokonywanie czynności prawnych i faktycznych związanych z:

   a) pozyskiwaniem zwrotnych środków finansujących potrzeby pożyczkowe budżetu państwa,

   b) obsługą zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek;

2) zarządzanie wolnymi środkami budżetu państwa, a także zarządzanie aktywami finansowymi Skarbu Państwa, w tym środkami publicznymi wyodrębnionymi w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa.

2. Zarządzanie wolnymi środkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje w szczególności ich lokowanie na rynku finansowym.

3. Zarządzanie aktywami finansowymi, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje w szczególności wykonywanie operacji i działań na rynkach finansowych, które wpływają na zmianę struktury zadłużenia Skarbu Państwa, w celu:

1) zwiększenia bezpieczeństwa finansowego potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

2) obniżenia ryzyka i kosztów obsługi długu Skarbu Państwa;

3) realizacji innych celów zarządzania długiem Skarbu Państwa, określonych w dokumencie, o którym mowa w art. 70 ust. 1.

Art. 73. 1. Z chwilą wykupu skarbowe papiery wartościowe podlegają umorzeniu.

2. Nie podlegają umorzeniu skarbowe papiery wartościowe nabywane przez Skarb Państwa w celu zarządzania długiem Skarbu Państwa.

Art. 74. 1. Skarb Państwa może zaciągać pożyczki i kredyty wyłącznie na finansowanie potrzeb pożyczkowych Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem art. 75.

2. W imieniu Skarbu Państwa pożyczki i kredyty może zaciągać, z zastrzeżeniem ust. 3, wyłącznie Minister Finansów.

3. W przypadku zaciągania pożyczki lub kredytu w drodze umowy, w tym umowy międzynarodowej, w której wymagane jest, aby organem działającym w imieniu pożyczkobiorcy (kredytobiorcy) był rząd, Rada Ministrów upoważnia Ministra Finansów do podpisania umowy i określa warunki jej wykonywania.

Art. 75. 1. Na wniosek Rady Polityki Pieniężnej, Skarb Państwa może zaciągnąć średnioterminowe pożyczki i kredyty od Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich w celu wsparcia bilansu płatniczego.

2. Na wniosek Rady Unii Europejskiej, Skarb Państwa może uczestniczyć w udzieleniu pożyczki na wsparcie bilansu płatniczego innego państwa członkowskiego, na zasadach określanych w ustawie budżetowej.

Art. 76. Kwota zaciągniętych pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 74 ust. 1 i art. 75 ust. 1, nie może przekroczyć limitów określonych w ustawie budżetowej.

Art. 77. Minister Finansów może dokonywać lokat w złotych i walutach obcych oraz przeprowadzać inne operacje finansowe w Narodowym Banku Polskim lub innym wybranym banku.

Art. 78. Do zaciągania pożyczek i kredytów przez Skarb Państwa, emisji skarbowych papierów wartościowych oraz innych operacji związanych bezpośrednio z zarządzaniem państwowym długiem publicznym, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.

Rozdział 3

Procedury ostrożnościowe i sanacyjne

Art. 79. 1. W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, ogłoszonej zgodnie z art. 15 ust. 3:

1) jest większa od 50 %, a nie większa od 55 %, to na kolejny rok:

a) Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej, w którym relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa nie może być wyższa niż analogiczna relacja z roku bieżącego,

b) relacja, o której mowa w lit. a, stanowi górne ograniczenie relacji deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów, jaka może zostać uchwalona w budżecie jednostki samorządu terytorialnego;

2) jest większa od 55 %, a mniejsza od 60 %, to na kolejny rok:

a) Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej, przyjmując jako górne ograniczenie deficytu jego poziom zapewniający, że relacja długu Skarbu Państwa do produktu krajowego brutto przewidywana na koniec roku budżetowego, którego dotyczy projekt ustawy, będzie niższa od relacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. b, ogłoszonej zgodnie z art. 15 ust. 3,

b) górne ograniczenie relacji deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów, jaka może zostać uchwalona w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, określone w pkt 1 lit. b, zostaje zmniejszone przez pomnożenie przez współczynnik R, wyliczany w następujący sposób:

$$R = (0{,}6 - PDP/PKB) : 0{,}05,$$

gdzie PKB — oznacza wartość produktu krajowego brutto, PDP — oznacza kwotę państwowego długu publicznego, ogłoszone za poprzedni rok budżetowy,

c) Rada Ministrów przedstawia Sejmowi program sanacyjny mający na celu obniżenie relacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a;

3) jest równa lub większa od 60 %, to:

a) poczynając od siódmego dnia po dniu ogłoszenia relacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, jednostki sektora finansów publicznych nie mogą udzielać nowych poręczeń i gwarancji,

b) Rada Ministrów, najpóźniej w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia relacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, przedstawia Sejmowi program sanacyjny mający na celu ograniczenie tej relacji do poziomu poniżej 60 %,

c) w kolejnym roku budżetowym obowiązuje zakaz udzielania nowych poręczeń i gwarancji przez jednostki sektora finansów publicznych,

d) w projekcie ustawy budżetowej na kolejny rok budżetowy oraz w uchwalonych budżetach jednostek samorządu terytorialnego kwota wydatków jest równa lub niższa od kwoty dochodów.

2. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b oraz pkt 3 lit. d, nie stosuje się do:

1) kwot deficytu budżetu państwa sfinansowanych nadwyżką budżetową z lat poprzednich, a także sfinansowanych przychodami budżetu państwa pochodzącymi ze sprzedaży wydzielonych aktywów Skarbu Państwa, a wydatkowanymi na sfinansowanie reformy systemu ubezpieczenia społecznego, zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 1997 r. o wykorzystaniu wpływów z prywatyzacji części mienia Skarbu Państwa na cele związane z reformą systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 106, poz. 673 oraz z 2000 r. Nr 31, poz. 383);

2) kwot deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego sfinansowanych nadwyżką budżetową z lat poprzednich, a także sfinansowanych emisją papierów wartościowych, zaciągniętymi kredytami i pożyczkami w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

Art. 80. Program sanacyjny obejmuje:

1) podanie przyczyn kształtowania się relacji państwowego długu publicznego, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a;

2) program przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie do ograniczenia relacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, uwzględniający analizę limitów ilościowych i analizę uwarunkowań prawnych;

3) trzyletnią prognozę dotyczącą relacji państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto wraz z przewidywanym rozwojem sytuacji makroekonomicznej kraju.

Art. 81. Przepisów art. 79 i 80 nie stosuje się w przypadku wprowadzenia:

1) stanu wojennego;

2) stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 4

Ogólne zasady zaciągania zobowiązań przez inne niż Skarb Państwa jednostki sektora finansów publicznych

Art. 82. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

2. Zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe, z przeznaczeniem na cel, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podlegają spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostały zaciągnięte lub wyemitowane.

Art. 83. 1. Suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 82 ust. 1, nie może przekroczyć kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, organ wykonawczy tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, jest przekazywana przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego podmiotowi udzielającemu kredytu lub pożyczki oraz podawana jest do wiadomości podmiotom, do których kierowana jest oferta nabycia papierów wartościowych.

Art. 84. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać jedynie takie zobowiązania finansowe, z przeznaczeniem na cel, o którym mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3, których koszty obsługi są ponoszone co najmniej raz do roku, przy czym:

1) dyskonto od emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego papierów wartościowych nie może przekraczać 5 % wartości nominalnej;

2) kapitalizacja odsetek jest niedopuszczalna.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio do jednostek sektora finansów publicznych innych niż Skarb Państwa.

Art. 85. 1. Jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa, nie mogą zaciągać zobowiązań finansowych, których wartość nominalna należna do zapłaty w dniu wymagalności, wyrażona w złotych, nie została ustalona w dniu zawierania transakcji.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których nie stosuje się ograniczeń, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności kredyty i pożyczki z instytucji międzynarodowych lub od pożyczkodawców rządowych, jak również biorąc pod uwagę w szczególności zdolność spłaty zaciągniętych zobowiązań oraz ograniczenie wzrostu poziomu państwowego długu publicznego.

Art. 86. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać poręczeń i gwarancji, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy. Łączna kwota poręczeń i gwarancji określana jest w uchwale budżetowej.

2. Poręczenia i gwarancje, o których mowa w ust. 1, są terminowe i udzielane do określonej kwoty.

Rozdział 5

Zasady i tryb emisji skarbowych papierów wartościowych

Art. 87. 1. Skarbowy papier wartościowy jest papierem wartościowym, w którym Skarb Państwa stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela takiego papieru, i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia, które może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny.

2. Skarbowe papiery wartościowe mogą być emitowane lub wystawiane w granicach limitów określonych w ustawie budżetowej.

3. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia pieniężne mogą być emitowane lub wystawiane wyłącznie przez Ministra Finansów.

4. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia niepieniężne, emituje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Finansów.

5. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia pieniężne uprawniające do określonych świadczeń niepieniężnych w zamian za te skarbowe papiery wartościowe emituje Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

6. Skarb Państwa odpowiada całym majątkiem za zobowiązania wynikające z wyemitowanych lub wystawionych skarbowych papierów wartościowych.

Art. 88. Skarbowe papiery wartościowe mogą być emitowane lub wystawiane jako papiery wartościowe o pierwotnym terminie wykupu:

1) krótszym niż rok (do 364 dni włącznie), do których zalicza się w szczególności bony skarbowe (krótkoterminowe skarbowe papiery wartościowe);

2) nie krótszym niż rok (365 dni), do których zalicza się w szczególności obligacje skarbowe.

Art. 89. 1. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki emitowania danego rodzaju skarbowych papierów wartościowych, a w szczególności:

1) jednostkową wartość nominalną;

2) walutę, w której może następować emisja, lub sposób określenia waluty emisji;

3) zasady i tryb sprzedaży, w tym termin lub sposób ustalenia ceny sprzedaży emitowanych papierów wartościowych na rynku pierwotnym;

4) podmioty, którym skarbowe papiery wartościowe danej emisji są oferowane do nabycia na rynku pierwotnym;

5) ograniczenia co do obrotu skarbowymi papierami wartościowymi na rynku pierwotnym i wtórnym;

6) sposób realizacji świadczeń z tytułu skarbowych papierów wartościowych

— kierując się koniecznością optymalnego zaspokajania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa lub efektywnego zarządzania długiem Skarbu Państwa.

2. Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, warunki emitowania skarbowych papierów, o których mowa w art. 87 ust. 5, a w szczególności:

1) walutę, w której może następować emisja;

2) zasady i tryb sprzedaży papierów wartościowych;

3) rodzaj świadczeń niepieniężnych wydawanych w zamian za skarbowe papiery wartościowe;

4) podmioty, którym skarbowe papiery wartościowe danej emisji mogą być oferowane do nabycia na rynku pierwotnym;

5) ograniczenia co do obrotu skarbowymi papierami wartościowymi na rynku pierwotnym i wtórnym

— kierując się koniecznością zapewnienia efektywnego zarządzania długiem lub aktywami Skarbu Państwa.

Art. 90. 1. Minister Finansów określi przez wydanie listu emisyjnego szczegółowe warunki emisji skarbowych papierów wartościowych dotyczące treści świadczeń wynikających ze skarbowego papieru wartościowego i sposób ich realizacji.

2. Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa określi, przez wydanie listu emisyjnego, szczegółowe warunki emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w art. 87 ust. 5, dotyczące treści świadczeń wynikających z tego papieru i sposobu ich realizacji. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

3. Minister Finansów może upoważnić inny podmiot do wydania listu emisyjnego dotyczącego skarbowych papierów wartościowych przeznaczonych na rynki finansowe.

4. List emisyjny zawiera w szczególności:

1) datę emisji;

2) powołanie podstawy prawnej emisji;

3) cenę zbycia lub sposób jej ustalenia;

4) stopę procentową lub sposób jej obliczania;

5) określenie sposobu i terminów wypłaty należności głównej oraz należności ubocznych;

6) datę, od której nalicza się oprocentowanie skarbowych papierów wartościowych tej emisji;

7) termin wykupu oraz zastrzeżenia w przedmiocie możliwości wcześniejszego wykupu.

5. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości szczegółowe warunki danej emisji. Podanie do publicznej wiadomości listu emisyjnego jest warunkiem dojścia emisji do skutku.

Art. 91. Bon skarbowy jest krótkoterminowym papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży w kraju na rynku pierwotnym z dyskontem i wykupywanym według wartości nominalnej, po upływie okresu, na jaki został wyemitowany.

Art. 92. 1. Obligacja skarbowa jest papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży w kraju lub za granicą, oprocentowanym w postaci dyskonta lub odsetek.

2. Obligacja skarbowa sprzedawana jest na rynku pierwotnym:

1) z dyskontem;

2) według wartości nominalnej;

3) powyżej wartości nominalnej

— i wykupywana po upływie okresu, na jaki została wyemitowana.

Art. 93. 1. Skarbowy papier oszczędnościowy jest skarbowym papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży osobom fizycznym. Nabywcami skarbowych papierów oszczędnościowych mogą być również stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe oraz fundacje wpisane do rejestru sądowego, a w przypadku nierezydentów, również wpisane do innego rejestru urzędowego, o ile warunki emitowania tak stanowią.

2. Skarbowy papier oszczędnościowy może być wyłączony z obrotu na rynku wtórnym albo może być przedmiotem obrotu tylko pomiędzy osobami fizycznymi, o ile warunki emitowania tak stanowią.

Art. 94. 1. Skarbowe papiery wartościowe zbywane są na rynku pierwotnym odpłatnie.

2. Emisja następuje z dniem rozliczenia zaoferowanych do nabycia skarbowych papierów wartościowych oraz w kwocie równej wartości nominalnej zbytych papierów wartościowych.

DZIAŁ III

Budżet państwa

Rozdział 1

Określenie budżetu

Art. 95. 1. Budżet państwa jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów:

1) organów władzy publicznej, w tym organów administracji rządowej, organów kontroli i ochrony prawa;

2) sądów i trybunałów.

2. Budżet państwa jest uchwalany w formie ustawy budżetowej na okres roku kalendarzowego, zwanego dalej „rokiem budżetowym".

3. Ustawa budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej państwa w roku budżetowym.

Art. 96. Dochodami budżetu państwa są:

1) podatki i opłaty, które zgodnie z odrębnymi ustawami nie stanowią dochodów jednostek samorządu terytorialnego, przychodów funduszów celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;

2) cła;

3) wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa;

4) wpłaty z tytułu dywidendy;

5) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego;

6) wpłaty nadwyżek dochodów własnych państwowych jednostek budżetowych, nadwyżek środków obrotowych państwowych zakładów budżetowych oraz części zysku gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych;

7) dochody pobierane przez państwowe jednostki budżetowe, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

8) dochody z najmu i dzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze dotyczące składników majątkowych Skarbu Państwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

9) odsetki od środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

10) odsetki od lokat terminowych ustanowionych ze środków zgromadzonych na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa;

11) odsetki od udzielonych z budżetu państwa pożyczek krajowych i zagranicznych;

12) grzywny, mandaty i inne kary pieniężne, o ile zgodnie z odrębnymi przepisami nie stanowią dochodów innych jednostek sektora finansów publicznych;

13) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz Skarbu Państwa;

14) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy, praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

15) inne dochody określone w odrębnych ustawach lub umowach międzynarodowych;

16) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez administrację rządową.

Art. 97. 1. Wydatki budżetu państwa są przeznaczone na:

1) utrzymanie i funkcjonowanie organów władzy publicznej, kontroli i ochrony prawa;

2) zadania wykonywane przez administrację rządową;

3) funkcjonowanie sądów i trybunałów;

4) subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego;

5) dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego;

6) środki wpłacane do budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej „środkami własnymi Unii Europejskiej";

7) subwencje dla partii politycznych;

8) dotacje na zadania określone odrębnymi ustawami;

9) obsługę długu publicznego;

10) finansowanie programów i projektów, na realizację których uzyskano środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej „współfinansowaniem";

11) realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

2. Z budżetu państwa są finansowane także zadania określone w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

Art. 98. 1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu państwa stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu państwa lub deficyt budżetu państwa.

2. Deficyt budżetu państwa oraz inne pożyczkowe potrzeby budżetu państwa mogą być pokryte przychodami pochodzącymi z:

1) sprzedaży skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym i zagranicznym;

2) kredytów zaciąganych w bankach krajowych i zagranicznych;

3) pożyczek;

4) prywatyzacji majątku Skarbu Państwa;

5) nadwyżki budżetu państwa z lat ubiegłych.

Art. 99. 1. Ustawa budżetowa:

1) określa prognozę dochodów budżetu państwa oraz limit wydatków budżetu państwa;

2) ustala:

a) deficyt budżetu państwa oraz źródła jego pokrycia,

b) limity zatrudnienia osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych,

c) przychody i rozchody budżetu państwa,

d) rozchody obejmujące prefinansowanie zadań przewidzianych do finansowania ze środków Unii Europejskiej,

e) dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, zadań inspekcji i straży oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami,

f) zakres i kwoty dotacji przedmiotowych.

2. Ustawa budżetowa zawiera także:

1) zestawienie przychodów i wydatków zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych;

2) plany finansowe państwowych funduszy celowych;

3) plany finansowe jednostek podsektora rządowego, o których mowa w art. 120 ust. 2;

4) wykaz programów wieloletnich;

5) wykaz inwestycji wieloletnich;

6) wykaz wydatków budżetu państwa na współfinansowanie programów i projektów, realizowanych z udziałem środków o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2—4;

7) wykaz jednostek otrzymujących dotacje podmiotowe i celowe oraz kwoty dotacji;

8) wykaz wieloletnich limitów zobowiązań w kolejnych latach realizacji Narodowego Planu Rozwoju oraz wykaz wieloletnich limitów wydatków w kolejnych latach realizacji Narodowego Planu Rozwoju;

9) zestawienie programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 1 i 4, w podziale na poszczególne okresy realizacji;

10) zestawienie programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, w podziale na poszczególne okresy realizacji i źródła pochodzenia środków na ich realizację; w odniesieniu do programów zestawienie sporządza się według kategorii interwencji funduszy strukturalnych.

3. Ustawa budżetowa może ustalać plany finansowe innych jednostek podsektora rządowego.

Art. 100. 1. Dochody budżetu państwa ujmuje się w ustawie budżetowej według:

1) źródeł dochodów;

2) części i działów klasyfikacji budżetowej.

2. Wydatki budżetu państwa ujmuje się w ustawie budżetowej w podziale na: części, działy, rozdziały klasyfikacji wydatków oraz kategorie (grupy) wydatków, o których mowa w art. 106 ust. 1.

3. Plany finansowe państwowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych, włączone do ustawy budżetowej, ujmuje się w podziale na części budżetowe i rodzaje działalności, z wyodrębnieniem stanu początkowego i końcowego środków obrotowych, przychodów własnych, dotacji z budżetu państwa, wydatków na wynagrodzenia i składek naliczanych od wynagrodzeń, wydatków majątkowych oraz wpłat do budżetu.

4. Plany finansowe państwowych funduszy celowych ujmuje się w ustawie budżetowej oddzielnie dla każdego funduszu, z wyodrębnieniem stanu początkowego i końcowego funduszu, w tym:

1) środków pieniężnych, należności i zobowiązań;

2) przychodów własnych;

3) dotacji z budżetu państwa oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;

4) wydatków na realizację zadań, w tym wydatków na wynagrodzenia i składek naliczanych od wynagrodzeń.

5. Dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania z zakresu administracji rządowej, zadania inspekcji i straży oraz inne zlecone odrębnymi ustawami ujmuje się w ustawie budżetowej w podziale na poszczególne stopnie jednostek samorządu terytorialnego, części budżetowe, z których przekazywane są dotacje, oraz działy klasyfikacji budżetowej.

6. Plany finansowe, o których mowa w art. 99 ust. 2 pkt 3 oraz ust. 3, ujmuje się w ustawie budżetowej odrębnie dla każdej jednostki, z wyodrębnieniem stanu początkowego i końcowego środków obrotowych oraz stanu środków pieniężnych, należności i zobowiązań, przychodów własnych, dotacji z budżetu państwa oraz kosztów realizacji zadań.

7. Ustawa budżetowa nie może zawierać przepisów zmieniających inne ustawy.

Art. 101. 1. Z budżetu państwa, w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej, z zastrzeżeniem art. 209, mogą być udzielane pożyczki:

1) dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach postępowań ostrożnościowych lub naprawczych, realizowanych na podstawie odrębnych przepisów;

2) wynikające z umów międzynarodowych;

3) wynikające z ustaw innych niż ustawa budżetowa.

2. Pożyczki udzielane z budżetu państwa są oprocentowane. Wysokość oprocentowania określa umowa.

Art. 102. 1. W budżecie państwa tworzy się rezerwę ogólną, nie wyższą niż 0,2 % wydatków budżetu.

2. W budżecie państwa mogą być tworzone rezerwy celowe:

1) na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu;

2) na wydatki, których realizacja uwarunkowana jest zaciągnięciem kredytu w międzynarodowej instytucji finansowej;

3) na wydatki związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

4) gdy odrębne ustawy tak stanowią.

3. Suma rezerw celowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 4, nie może przekroczyć 5 % wydatków budżetu.

4. W częściach budżetu państwa, których dysponentami są poszczególni wojewodowie, może być tworzona rezerwa w wysokości do 1 % planowanych wydatków, z wyłączeniem dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 103. 1. Budżet państwa składa się z części odpowiadających organom władzy publicznej, kontroli, ochrony prawa, sądów i trybunałów, wymienionym w art. 121 ust. 2, administracji rządowej, przy czym dla poszczególnych działów administracji rządowej oraz dla urzędów nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów ustala się odpowiednio odrębne części budżetu.

2. W odrębnych częściach budżetu państwa ujmuje się:

1) subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego;

2) rezerwę ogólną;

3) rezerwy celowe;

4) obsługę długu Skarbu Państwa;

5) środki własne Unii Europejskiej;

6) przychody i rozchody związane z:

a) finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

b) prefinansowaniem zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

3. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek właściwego ministra, w budżecie państwa mogą być tworzone odrębne części dla:

1) urzędów centralnych nadzorowanych przez ministra;

2) państwowych jednostek organizacyjnych niebędących organami władzy lub administracji rządowej;

3) zadań ogólnych, jeżeli wyodrębnienie części jest uzasadnione koniecznością zapewnienia bieżącej kontroli dochodów lub wydatków.

4. Częściami budżetu państwa dysponują kierownicy jednostek oraz organy wymienione w art. 121 ust. 2, a dla sądownictwa powszechnego Minister Sprawiedliwości, właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz kierownicy państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, zwani dalej „dysponentami części budżetowej".

5. W przypadku gdy jeden minister kieruje więcej niż jednym działem administracji rządowej, minister ten jest dysponentem wszystkich części budżetu wyodrębnionych dla tych działów.

Art. 104. 1. Dochody i wydatki oraz przychody i rozchody budżetu państwa klasyfikuje się według zasad określonych w art. 16 oraz według części budżetowych, o których mowa w art. 103.

2. Minister Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, klasyfikację części budżetowych oraz dysponentów części budżetowych, z uwzględnieniem przepisów o działach administracji rządowej oraz wyodrębnionych zadań i wydatków, o których mowa w art. 103 ust. 2 i ust. 3 pkt 3.

Art. 105. Środki własne Unii Europejskiej ujmuje się w ustawie budżetowej w wysokości ustalonej w toku procedury budżetowej Unii Europejskiej.

Rozdział 2

Przeznaczenie środków budżetowych

Art. 106. 1. Wydatki budżetu państwa dzielą się na:

1) dotacje i subwencje;

2) świadczenia na rzecz osób fizycznych;

3) wydatki bieżące jednostek budżetowych;

4) wydatki majątkowe;

5) wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa;

6) wpłaty środków własnych Unii Europejskiej.

2. Dotacjami są, podlegające szczególnym zasadom rozliczania, wydatki budżetu państwa przeznaczone na:

1) finansowanie lub dofinansowanie:

a) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami,

b) ustawowo określonych zadań, w tym zadań z zakresu mecenatu państwa nad kulturą, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego,

c) bieżących zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,

d) zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 oraz z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135), zwanym dalej „organizacjami pozarządowymi",

e) kosztów realizacji inwestycji

— zwane dalej „dotacjami celowymi";

2) dofinansowanie działalności bieżącej ustawowo wskazanego podmiotu, zwane dalej „dotacjami podmiotowymi";

3) dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowanych według stawek jednostkowych, zwane dalej „dotacjami przedmiotowymi";

4) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnej ustawie;

5) pierwsze wyposażenie w środki obrotowe nowo tworzonych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych.

3. Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują wydatki budżetu państwa kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę.

4. Wydatki bieżące jednostek budżetowych obejmują:

1) wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w państwowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń;

2) zakupy towarów i usług;

3) koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacją ich statutowych zadań;

4) koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem fundacji i stowarzyszeń.

5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa obejmują w szczególności wydatki budżetu państwa z tytułu oprocentowania i dyskonta od skarbowych papierów wartościowych, oprocentowania zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wypłat związanych z udzielonymi przez Skarb Państwa poręczeniami i gwarancjami oraz koszty związane z emisją skarbowych papierów wartościowych.

6. Wydatki majątkowe obejmują:

1) wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego;

2) wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.

7. Do środków własnych Unii Europejskiej zalicza się:

1) udział we wpływach z ceł, opłat rolnych i cukrowych;

2) środki obliczone na podstawie podatku od towarów i usług, zgodnie z metodologią wynikającą z przepisów Unii Europejskiej;

3) środki obliczone na podstawie wartości rocznego produktu krajowego brutto.

8. Do środków własnych Unii Europejskiej są również zaliczane odsetki i kary za nieterminowe lub nieprawidłowo naliczone płatności.

Art. 107. Dotacjami celowymi są także:

1) środki z budżetu państwa, przeznaczone na współfinansowanie programów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, wydatkowane przez podmioty realizujące te programy, inne niż państwowe jednostki budżetowe,

2) środki przekazywane przez jednostki, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 i 12, na finansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty.

Art. 108. Udzielanie dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego określają odrębne ustawy. Dotacje te mogą być przyznane na:

1) realizację zadań z zakresu administracji rządowej, zadań inspekcji i straży oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami;

2) dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych.

Art. 109. 1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje przedmiotowe kalkulowane według stawek jednostkowych dla:

1) przedsiębiorców wytwarzających określone rodzaje wyrobów lub świadczących określone rodzaje usług, z uwzględnieniem ich równoprawności;

2) państwowych zakładów budżetowych;

3) gospodarstw pomocniczych;

4) różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa;

5) publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej.

2. Ustawa budżetowa określa kwoty i przedmiot dotacji, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki dotacji przedmiotowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1—3, oraz określa szczegółowy sposób i tryb udzielania i rozliczania tych dotacji, z zastrzeżeniem ust. 4—6.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki dotacji, o których mowa w ust. 1 pkt 4, na

jednostkę usługi lub produktu oraz szczegółowy sposób i tryb udzielania oraz rozliczania tych dotacji, z uwzględnieniem równoprawności podmiotów.

5. W przypadku gdy ustawa budżetowa określi dotacje przedmiotowe do podręczników szkolnych i akademickich, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki oraz określa szczegółowy sposób oraz tryb udzielania i rozliczania tych dotacji.

6. W przypadku gdy ustawa budżetowa określi dotacje przedmiotowe dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej, utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej, Minister ten w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki oraz szczegółowy sposób i tryb udzielania i rozliczania tych dotacji.

7. Ministrowie, wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 3—6, określą formę składania wniosków, w tym informowania o ich przyjęciu lub odrzuceniu, warunki i terminy przekazywania, wykorzystania i rozliczenia dotacji oraz termin zwracania dotacji, uwzględniając globalne kwoty dotacji na poszczególne cele określone w ustawie budżetowej.

Art. 110. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje podmiotowe wyłącznie na cele i w zakresie określonym w ustawach innych niż ustawa budżetowa lub w umowach międzynarodowych.

Art. 111. 1. Dotacje celowe dla przedsiębiorców mogą być udzielane na realizację inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska, mających szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej, z zastrzeżeniem art. 112.

2. Dotacja celowa może być udzielona przedsiębiorcy, w przypadku dokonywania przez przedsiębiorcę nowej inwestycji, na zasadach określonych w przepisach o finansowym wspieraniu inwestycji.

Art. 112. 1. Łączna kwota dotacji, o których mowa w art. 111 ust. 1, przyznanych w kolejnych latach na dofinansowanie inwestycji realizowanej przez przedsiębiorcę, nie może być wyższa niż 50 % planowanej wartości kosztorysowej inwestycji, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

2. Łączną kwotę dotacji, o której mowa w art. 111 ust. 1, oraz jej przewidywaną wysokość w kolejnych latach realizacji inwestycji ustala się przy wprowadzeniu tej inwestycji do ustawy budżetowej.

3. Ustawa budżetowa zawiera wykaz przedsiębiorców, dla których zaplanowano dotacje celowe na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji.

Art. 113. 1. Z budżetu państwa finansowane są, z zastrzeżeniem ust. 3, inwestycje państwowych jednostek budżetowych, w tym ich gospodarstw pomocniczych.

2. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji:

1) państwowych zakładów budżetowych;

2) innych państwowych jednostek organizacyjnych, dla których zasady gospodarki finansowej określają odrębne ustawy;

3) jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na podstawie odrębnego upoważnienia zamieszczonego w ustawie budżetowej lub innej ustawie;

4) realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania:

   a) własne,

   b) z zakresu administracji rządowej;

5) związanych z badaniami naukowymi, pracami badawczo-rozwojowymi lub rozwojowymi.

3. Inwestycje państwowych jednostek budżetowych mogą być dofinansowane z części zysku gospodarstwa pomocniczego państwowej jednostki budżetowej pozostającego w tej jednostce.

Art. 114. Zwiększenie w okresie realizacji inwestycji jej planowanej wartości kosztorysowej, wynikające z:

1) zwiększenia zakresu rzeczowego inwestycji;

2) zmian w dokumentacji projektowej;

3) wydłużenia okresu realizacji inwestycji;

4) zwiększenia wartości kosztorysowej wynikającego z innych przyczyn niż wzrost cen dóbr inwestycyjnych

— nie stanowi podstawy do zwiększenia łącznej kwoty dotacji celowej.

Art. 115. 1. Inwestycje finansowane lub dofinansowywane z budżetu państwa, których:

1) okres realizacji przekracza rok budżetowy;

2) wartość kosztorysowa jest wyższa od kwoty określonej w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 120 ust. 5

— zwane dalej „inwestycjami wieloletnimi", są ujmowane w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej.

2. W wykazie, o którym mowa w ust. 1, określa się:

1) nazwę i lokalizację inwestycji;

2) nazwę inwestora;

3) planowane efekty rzeczowe inwestycji;

4) termin jej rozpoczęcia i zakończenia;

5) planowaną wartość kosztorysową inwestycji;

6) źródła finansowania inwestycji w podziale na nakłady finansowane:

a) z budżetu państwa,

b) ze środków własnych inwestora,

c) z kredytu lub pożyczki objętej poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa,

d) z dotacji od jednostek samorządu terytorialnego,

e) z dotacji z funduszy celowych,

f) ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej,

g) z innych źródeł;

7) nakłady do poniesienia i źródła ich finansowania w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach.

Art. 116. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb finansowania inwestycji z budżetu państwa, w tym określania wysokości kwot dotacji w kolejnych latach realizacji inwestycji, oraz sposób i tryb aktualizowania wartości kosztorysowej inwestycji, w szczególności:

1) warunki finansowania inwestycji ze środków budżetu państwa i efektywność ich wykorzystania;

2) sposób przekazywania środków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie inwestycji;

3) sposób rozliczania inwestycji finansowanych ze środków budżetu państwa

— z uwzględnieniem warunków dokonywania wydatków przez państwowe jednostki budżetowe oraz zasad udzielania dotacji na realizację inwestycji innym jednostkom.

Art. 117. 1. Ustawa budżetowa może określać, w ramach limitów wydatków na okres roku budżetowego, limity wydatków na programy wieloletnie, ujmowane w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej.

2. Programy wieloletnie ustanawiane są przez Radę Ministrów w celu realizacji Narodowego Planu Rozwoju oraz innych strategii przyjętych przez Radę Ministrów, w tym w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa. Rada Ministrów ustanawiając program wskazuje jego wykonawcę.

3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) nazwę programu;

2) jednostkę organizacyjną realizującą program lub koordynującą jego wykonanie;

3) cel programu;

4) zadania, które mają być sfinansowane z budżetu państwa;

5) okres realizacji programu;

6) łączne nakłady, w tym z budżetu państwa, na realizację programu;

7) wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach.

4. Realizacja programów wieloletnich może być podzielona na etapy.

5. Inwestycje realizowane w ramach programu wieloletniego nie są ujmowane w wykazie inwestycji wieloletnich, o którym mowa w art. 115.

Art. 118. 1. Przepisów art. 117 nie stosuje się do wieloletnich programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2.

2. Programy i projekty, o których mowa w ust. 1, są ustanawiane przez Radę Ministrów i ujmowane w załączniku do ustawy budżetowej w zestawieniu określonym w art. 99 ust. 2 pkt 10.

3. Wydatki budżetu państwa na współfinansowanie programów i projektów, o których mowa w ust. 1, ujmowane są w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej.

4. W wykazie, o którym mowa w ust. 3, określa się:

1) klasyfikację budżetową wydatku w szczegółowości: część, dział, rozdział klasyfikacji wydatków;

2) nazwę programu lub projektu;

3) kwotę wydatków w roku budżetowym i dwóch kolejnych latach.

Art. 119. 1. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, sposób finansowania zadań realizowanych w ramach międzynarodowej współpracy z zakresu wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, wynikających z umów i porozumień.

2. Rada Ministrów wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, określi w szczególności rodzaj realizowanych zadań, źródła, sposób i formę ich finansowania oraz wykorzystania wpływów uzyskanych w wyniku realizowanych zadań w przypadku przejściowego ich finansowania uwzględniając postanowienia umów i porozumień wymienionych w ust. 1.

Rozdział 3

Tryb opracowania budżetu państwa

Art. 120. 1. Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów założenia projektu budżetu państwa na rok następny.

2. Łącznie z założeniami, o których mowa w ust. 1, Minister Finansów może przedstawić Radzie Ministrów wykaz jednostek podsektora rządowego, których plany finansowe mogą być ujęte w ustawie budżetowej.

3. Materiały do projektu ustawy budżetowej opracowują i przedstawiają Ministrowi Finansów dysponenci części budżetowych.

4. Kierownicy jednostek sektora finansów publicznych, opracowują i przedstawiają projekty planów finansowych właściwym ministrom w terminach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 5.

5. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób, tryb i terminy opracowania materiałów, o których mowa w ust. 3, w tym:

1) planów rzeczowych zadań realizowanych ze środków budżetowych;

2) projektów planów dochodów i wydatków poszczególnych części budżetowych;

3) kwotę wartości kosztorysowej inwestycji wieloletniej;

4) wykazów inwestycji i programów wieloletnich;

5) wykaz wydatków związanych z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów dofinansowywanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

6) wzory formularzy

— kierując się koniecznością uwzględnienia klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych oraz zakresem podmiotowym i przedmiotowym spraw wymagających ujęcia w projekcie ustawy budżetowej.

Art. 121. 1. Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem.

2. Minister Finansów włącza do projektu ustawy budżetowej dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego i administracyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej — Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego oraz Państwowej Inspekcji Pracy.

Art. 122. 1. Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedstawia go Sejmowi w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy.

2. Rada Ministrów wraz z projektem ustawy budżetowej przedstawia Sejmowi opinię w sprawie projektu dochodów i wydatków w częściach, o których mowa w art. 121 ust. 2.

Art. 123. 1. W przypadku gdy z określonych w odrębnych przepisach zasad i trybu udzielania dotacji wynika, że nie jest możliwe ujęcie jednostki w wykazie, o którym mowa w art. 99 ust. 2 pkt 7, wykaz może zawierać grupy jednostek i łączną kwotę dotacji.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dysponent części budżetowej, w której zaplanowane zostały dotacje, podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom.

Art. 124. Do projektu ustawy budżetowej dołącza się uzasadnienie zawierające w szczególności:

1) główne cele polityki społecznej i gospodarczej;

2) założenia makroekonomiczne na rok budżetowy i dwa kolejne lata, dotyczące prognozy:

   a) produktu krajowego brutto i jego składowych, w tym:

      — wielkości eksportu netto,

      — popytu krajowego, w tym konsumpcji prywatnej i zbiorowej,

      — nakładów brutto na środki trwałe,

   b) poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych,

   c) kursu walutowego,

   d) przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej,

   e) poziomu zatrudnienia i bezrobocia,

   f) salda obrotów bieżących;

3) przewidywane wykonanie budżetu państwa za rok budżetowy poprzedzający rok budżetowy, którego dotyczy projekt ustawy budżetowej;

4) omówienie projektowanych:

   a) przychodów i rozchodów oraz dochodów i wydatków budżetowych,

   b) przychodów i wydatków państwowych funduszy celowych,

   c) zestawień określonych w art. 99 ust. 2 pkt 8 i 9;

5) omówienie przewidywanego salda i długu sektora finansów publicznych;

6) omówienie wielkości środków własnych Unii Europejskiej oraz środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

7) informacje o udzielonych przez Skarb Państwa kwotach poręczeń i gwarancji, według przewidywanego wykonania na koniec roku budżetowego poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy projekt ustawy budżetowej;

8) kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa.

Art. 125. 1. Dysponenci części budżetowych, w terminie do dnia 25 października, przekazują informacje:

1) jednostkom podległym — o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń, oraz limitach za-

trudnienia osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń;

2) jednostkom samorządu terytorialnego — o kwotach dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej, zadania inspekcji i straży, dotacji na realizację zadań własnych oraz o kwotach dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej

— przyjętych w projekcie ustawy budżetowej.

2. W terminie do dnia 1 grudnia jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, opracowują i przekazują właściwym dysponentom części budżetowych projekty planów finansowych na następny rok budżetowy, zgodnie z projektem ustawy budżetowej.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kwot dochodów z podatków i ceł pobieranych przez jednostki podległe Ministrowi Finansów.

Art. 126. 1. W przypadku gdy Rada Ministrów przedstawia Sejmowi projekt ustawy o prowizorium budżetowym, przepis art. 122 stosuje się odpowiednio.

2. Do projektu ustawy o prowizorium budżetowym stosuje się przepisy odnoszące się do projektu ustawy budżetowej.

3. W przypadku przedstawienia Sejmowi projektu ustawy o prowizorium budżetowym Rada Ministrów przedstawia Sejmowi projekt ustawy budżetowej nie później niż na 3 miesiące przed zakończeniem okresu obowiązywania ustawy o prowizorium budżetowym.

Art. 127. 1. W przypadku gdy ustawa budżetowa lub ustawa o prowizorium budżetowym nie zostaną ogłoszone przed dniem 1 stycznia, to do czasu ogłoszenia odpowiedniej ustawy:

1) podstawą gospodarki finansowej jest przedstawiony Sejmowi odpowiedni projekt ustawy, o którym mowa w art. 122 lub 126;

2) obowiązują stawki należności budżetowych oraz składki na fundusze celowe w wysokości ustalonej dla roku poprzedzającego rok budżetowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy podstawą gospodarki finansowej państwa jest ustawa lub projekt ustawy o prowizorium budżetowym na określoną część roku, a przed upływem terminu obowiązywania ustawy o prowizorium budżetowym nie zostanie uchwalona ustawa budżetowa.

Rozdział 4

Wykonywanie ustawy budżetowej

Art. 128. 1. W terminie 21 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej dysponenci części budżetowych przedstawiają Ministrowi Finansów szczegółowy plan dochodów i wydatków danej części budżetowej, zwany dalej „układem wykonawczym".

2. Układ wykonawczy opracowuje się w podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji dochodów i wydatków.

3. Dysponenci części budżetowych w terminie, o którym mowa w ust. 1, przekazują jednostkom podległym informacje o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń, oraz limitach zatrudnienia osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

4. Jednostki, o których mowa w ust. 3, sporządzają plany finansowe celem zapewnienia ich zgodności z ustawą budżetową.

5. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do kwot dochodów z podatków i ceł, pobieranych przez jednostki podległe Ministrowi Finansów.

Art. 129. 1. Minister Finansów, w porozumieniu z dysponentami części budżetowych opracowuje harmonogram realizacji budżetu państwa.

2. Harmonogram, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

1) prognozę dochodów budżetu państwa w poszczególnych miesiącach roku;

2) wielkość wydatków, planowanych do sfinansowania w poszczególnych miesiącach roku.

3. Harmonogram realizacji wydatków podlega aktualizacji na wniosek dysponenta części budżetowej.

4. Dysponent części budżetowej może poinformować podległe i nadzorowane jednostki o harmonogramie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 130. Dysponent części budżetowej lub dysponent środków, o których mowa w art. 107, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, w której określa w szczególności:

1) wysokość dotacji, cel lub opis zakresu rzeczowego zadania, na którego realizację środki dotacji są przekazywane;

2) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

3) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej, z tym że termin ten nie może być dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania.

Art. 131. 1. Dysponent części budżetowej może zlecić organizacji pozarządowej realizację swoich zadań na podstawie zawartej z tą organizacją umowy, przyznając jednocześnie dotację celową na realizację tych zadań.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać:

1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;

2) wysokość dotacji celowej udzielanej organizacji wykonującej zadanie i tryb płatności;

3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

4) tryb kontroli wykonywania zadania;

5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji celowej;

6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego za granicą — 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania.

Art. 132. 1. Jednostki, którym udzielona została dotacja, o której mowa w art. 130 i w art. 131 ust. 1, są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

2. Zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej lub dysponenta środków, o których mowa w art. 107, rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązaną do tego jednostkę, powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia, a w przypadku dotacji na realizację zadania za granicą — 60 dni od dnia jego przedstawienia.

3. W przypadku stwierdzenia na podstawie rozliczenia, o którym mowa w ust. 2, że dotacja została w części lub całości wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana w nadmiernej wysokości, dysponent części budżetowej lub dysponent środków, o których mowa w art. 107, określa wysokość kwoty podlegającej zwrotowi do budżetu państwa.

Art. 133. 1. Podziału rezerw celowych dokonuje, z zastrzeżeniem ust. 2, Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami lub innymi dysponentami części budżetowych, nie później niż do dnia 15 października, z wyjątkiem rezerw, o których mowa w art. 102 ust. 2 pkt 2 i 3, oraz rezerw przeznaczonych na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa.

2. Podziału rezerwy celowej na zwiększenie wynagrodzeń i limitów zatrudnienia wynikających ze zmian organizacyjnych i nowych zadań w państwowych jednostkach budżetowych dokonuje Rada Ministrów.

3. Rezerwy celowe mogą być przeznaczone, z zastrzeżeniem ust. 5, wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone, oraz wykorzystane zgodnie z klasyfikacją wydatków.

4. Zmiana klasyfikacji wydatków, o której mowa w ust. 3, może być dokonana przez Ministra Finansów w porozumieniu z właściwym ministrem lub innym dysponentem części budżetowej, nie później niż do dnia 15 listopada.

5. Minister Finansów może, po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.

Art. 134. 1. Rezerwą ogólną dysponuje Rada Ministrów.

2. Rada Ministrów może upoważnić, w drodze rozporządzenia, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą ogólną do wysokości określonych kwot, uwzględniając zróżnicowanie kwot.

3. Rezerwa ogólna nie może być przeznaczona na zwiększenie wydatków, które w wyniku przeniesień, dokonanych na podstawie art. 148, zostały zmniejszone.

Art. 135. O podziale rezerwy, o której mowa w art. 102 ust. 4, wojewodowie zawiadamiają Ministra Finansów.

Art. 136. Ograniczenia, o których mowa art. 133 ust. 1, 3 i 5 oraz w art. 134 ust. 3, nie mają zastosowania w przypadku realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących wprowadzenia stanów nadzwyczajnych na terytorium państwa lub jego części.

Art. 137. 1. Rada Ministrów kieruje wykonywaniem budżetu państwa i w tym celu może, w drodze rozporządzenia, wydawać wytyczne, w szczególności określając:

1) organy administracji rządowej uprawnione do dokonywania określonych rodzajów wydatków;

2) szczegółowy sposób dokonywania wydatków, o których mowa w pkt 1;

3) szczegółowy sposób i terminy sporządzania informacji z wykonania wydatków, o których mowa w pkt 1, oraz jednostki obowiązane do ich sporządzania;

4) jednostki sektora finansów publicznych, w których przeprowadza się audyt zewnętrzny;

5) tryb i zasady wydawania decyzji dotyczących zapewnienia finansowania z budżetu państwa projektów dofinansowywanych z budżetu Unii Europejskiej.

2. Rada Ministrów wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia właściwość podmiotów realizujących zadania oraz zakres przedmiotowy tych zadań.

Art. 138. W toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:

1) ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów;

2) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych przepisami i harmonogramem, o którym mowa w art. 129 ust. 1;

3) dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;

4) przeniesienia wydatków w budżecie państwa mogą być dokonywane na zasadach i w zakresie określonych w art. 148 i 149;

5) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do organizacji pozarządowych, z odpowiednim zastosowaniem art. 33 i art. 131.

Art. 139. 1. Wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów egzekucyjnych lub wyroków sądowych, mogą być dokonywane bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel. Odpowiednia zmiana planu wydatków powinna nastąpić w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji wydatków lub z rezerw celowych.

2. Do przeniesień, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się ograniczeń wynikających z art. 148 ust. 1—4.

Art. 140. 1. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa są dokonywane przed innymi wydatkami budżetu państwa.

2. Minister Finansów może dokonywać przeniesień wydatków planowanych na obsługę długu publicznego Skarbu Państwa pomiędzy częściami budżetu państwa, w których ujmuje się obsługę długu zagranicznego Skarbu Państwa oraz obsługę długu krajowego Skarbu Państwa.

Art. 141. 1. Środki finansowe uzyskane przez Ministra Finansów z tytułu transakcji finansowych na instrumentach pochodnych, polegających na wymianie płatności odsetkowych, pomniejszają wydatki związane z obsługą długu Skarbu Państwa.

2. Środki finansowe uzyskane przez Ministra Finansów z tytułu transakcji finansowych na instrumentach pochodnych, polegających na wymianie płatności kapitałowych, pomniejszają rozchody.

Art. 142. Wydatki na współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 mogą być dokonywane po podpisaniu umów finansowych z dawcą środków, a dla projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, pochodzących z Funduszu Spójności — od dnia otrzymania przez Komisję Europejską wniosku o dofinansowanie projektu spełniającego wymogi określone w odrębnych przepisach.

Art. 143. 1. Wpłaty środków własnych Unii Europejskiej do jej budżetu dokonywane są w terminach i wysokości wynikającej z umowy międzynarodowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku, gdy w trakcie roku budżetowego — w wyniku zmian wprowadzonych w budżecie ogólnym Unii Europejskiej — wpłata środków własnych, o których mowa w ust. 1, ulegnie zwiększeniu, Rada Ministrów przedstawia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu propozycje sfinansowania zwiększonego wydatku.

3. W pierwszej kolejności na cel, o którym mowa w ust. 2, przeznacza się:

1) wydatki zablokowane na podstawie art. 154;

2) niepodzielone rezerwy celowe.

4. Pozytywna opinia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu o propozycjach sfinansowania zwiększonych wpłat środków własnych Unii Europejskiej oznacza:

1) upoważnienie dla Ministra Finansów do przeniesienia wydatków między częściami i działami w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1;

2) zgodę komisji na zmianę przeznaczenia rezerw celowych bez stosowania trybu określonego w art. 133 w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2;

3) upoważnienie dla Rady Ministrów do dokonania przeniesienia planowanych wydatków pomiędzy częściami i działami budżetu państwa — w przypadku innych wydatków.

Art. 144. 1. Dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego lub w terminie określonym w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 157, podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do 15 stycznia następnego roku albo w terminie 7 dni od dnia określonego w tym rozporządzeniu.

2. Dotacje udzielone z budżetu państwa na realizację zadań za granicą w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do 28 lutego następnego roku.

3. Od kwot dotacji zwróconych po terminie, określonym w ust. 1 i 2, nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji.

4. Wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona, albo w przypadku gdy przepisy odrębne stanowią o sposobie udzielenia i rozliczenia dotacji, wykorzystanie następuje przez realizację celów wskazanych w tych przepisach.

5. Dotacje celowe przyznane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w części niewykorzystanej w danym roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane w terminie określonym w ust. 1.

Art. 145. 1. Dotacje udzielone z budżetu państwa:

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

— podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie do dnia 28 lutego roku następującego po roku, w którym udzielono dotacji.

2. Dotacjami pobranymi w nadmiernej wysokości są dotacje otrzymane z budżetu w wysokości wyższej niż określona w odrębnych przepisach, umowie lub wyższej niż niezbędna na dofinansowanie lub finansowanie dotowanego zadania.

3. Dotacjami nienależnymi są dotacje udzielone bez podstawy prawnej.

4. Zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, nienależnie udzielona lub pobrana w nadmiernej wysokości.

5. Odsetki od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa nalicza się począwszy od dnia:

1) przekazania z budżetu państwa dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem;

2) stwierdzenia nieprawidłowego naliczenia lub nienależnego pobrania dotacji.

6. Wykorzystanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem wyklucza prawo otrzymania dotacji przez kolejne 3 lata, licząc od dnia stwierdzenia nieprawidłowego wykorzystania dotacji, z wyłączeniem dotacji celowych przyznawanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację:

1) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami;

2) zadań własnych, których obowiązek dotowania z budżetu państwa wynika z odrębnych ustaw.

Art. 146. 1. W przypadku niedokonania zwrotu dotacji w terminie, o którym mowa w art. 144 ust. 1 i 2 oraz art. 145 ust. 1, organ lub inny dysponent części budżetowej, który udzielił dotacji, wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki.

2. Organem odwoławczym od decyzji wydanych w pierwszej instancji przez wojewodę jest Minister Finansów.

3. W zakresie nieuregulowanym w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy — Ordynacja podatkowa, z wyjątkiem art. 57 tej ustawy.

4. Kompetencje organu podatkowego określone w dziale III ustawy — Ordynacja podatkowa, wykonuje organ lub inny dysponent części budżetowej, o których mowa w ust. 1.

Art. 147. 1. Zmiany kwot dotacji celowych na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego mogą następować w terminie do dnia 15 listopada roku budżetowego, a zmiany kwot dotacji na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego — do dnia 30 listopada roku budżetowego.

2. Terminy określone w ust. 1 nie obowiązują w przypadku dofinansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego realizowanych w związku ze zdarzeniem losowym.

Art. 148. 1. Dysponenci części budżetowych mogą dokonywać przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z zastrzeżeniem ust. 4, w ramach danej części i działu budżetu państwa.

2. Przeniesienie polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków majątkowych wymaga zgody Ministra Finansów.

3. Dysponenci części budżetowych mogą upoważnić kierowników podległych jednostek do dokonywania przeniesień wydatków w obrębie jednego rozdziału, z wyłączeniem wydatków majątkowych.

4. Przeniesienia wydatków, o których mowa w ust. 1 i 3, nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

5. Przepisy ust. 1—4 nie mają zastosowania do podziału rezerw budżetu państwa.

6. Ministrowie będący dysponentami więcej niż jednej części budżetowej mogą dokonywać przeniesień wydatków między częściami w ramach jednego działu i rozdziału budżetu państwa. O podjętych decyzjach ministrowie informują niezwłocznie Radę Ministrów. Rada Ministrów, w drodze uchwały, może uchylić decyzję ministra.

Art. 149. 1. Prezes Rady Ministrów może, w razie zniesienia lub przekształcenia ministerstwa, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

2. Prezes Rady Ministrów w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, może określić dla utworzonego lub przekształconego ministerstwa limity zatrudnienia i kwoty wynagrodzeń w podziale na części i działy budżetu państwa.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również w przypadku zniesienia lub przekształcenia, będących dysponentami części budżetowych, organów, urzędów i jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów albo ministra.

Art. 150. 1. Środki z budżetu państwa, przeznaczone na finansowanie inwestycji i programów wieloletnich

nich, ujętych w wykazach, o których mowa w art. 99 ust. 2 pkt 5 i 6, nie mogą być, z zastrzeżeniem ust. 2, wykorzystane na inne cele.

2. Rada Ministrów może wyrazić zgodę na zmianę wykorzystania środków budżetowych przeznaczonych uprzednio na finansowanie inwestycji i programów wieloletnich, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu. Środki te nie mogą być wykorzystane na finansowanie wydatków bieżących oraz inwestycji, które nie były ujęte w planie.

3. Zgoda, o której mowa w ust. 2, nie stanowi podstawy do zmiany w trakcie roku budżetowego wartości kosztorysowej oraz innych wielkości charakteryzujących tę inwestycję.

Art. 151. 1. Dokonywanie zmian w planie przychodów — z wyłączeniem dotacji z budżetu państwa — państwowego funduszu celowego jest niedozwolone.

2. Wydatki wyższe niż planowane mogą być dokonywane bez zmiany planu, jeżeli znajdą pokrycie w ponadplanowych przychodach i pozostałości środków z okresów poprzednich, po uzyskaniu, na wniosek ministra nadzorującego państwowy fundusz celowy lub dysponującego nim, pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu.

3. Przeniesienia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu mogą być dokonywane, przez organy lub dysponenta funduszu, po uzyskaniu zgody ministra nadzorującego państwowy fundusz celowy wydanej po uzyskaniu zgody Ministra Finansów oraz uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu.

Art. 152. Dokonywanie zmian w planie finansowym jednostki podsektora rządowego, ujętym w ustawie budżetowej, wymaga zgody ministra nadzorującego tę jednostkę wydanej po uzyskaniu zgody Ministra Finansów oraz uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu.

Art. 153. 1. Minister Finansów sprawuje ogólną kontrolę:

1) realizacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów budżetu państwa;

2) wykorzystania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;

3) poziomu deficytu.

2. Dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę:

1) nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych oraz przestrzegania przez te jednostki realizacji procedury kontroli oraz zasady wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków;

2) wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa;

3) realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa;

4) przestrzegania realizacji procedur kontroli finansowej w toku wykonywania budżetu.

3. Przedmiotem nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 2, jest w szczególności:

1) prawidłowość i terminowość pobierania dochodów;

2) zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem;

3) prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym zakres zrealizowanych zadań;

4) wysokość i terminy przekazywania dotacji;

5) prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania dotacją z budżetu państwa.

Art. 154. 1. W przypadku stwierdzenia:

1) niegospodarności w określonych jednostkach;

2) opóźnień w realizacji zadań;

3) nadmiaru posiadanych środków;

4) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 138

— może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych.

2. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych oznacza okresowy lub obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania częścią lub całością planowanych wydatków.

3. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, w przypadkach określonych w ust. 1, podejmują:

1) Minister Finansów — w zakresie całego budżetu państwa, z wyłączeniem wydatków podmiotów, o których mowa w art. 121 ust. 2;

2) dysponenci części budżetowych — w zakresie ich części budżetu państwa.

4. O decyzjach, o których mowa w ust. 3 pkt 2, dysponenci części budżetowych niezwłocznie informują Ministra Finansów.

5. W decyzjach, o których mowa w ust. 3, może być zawarty wykaz wydatków, które nie mogą być dokonywane.

6. Minister Finansów, po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowane na podstawie ust. 1 pkt 2 i 3.

7. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, dotyczących wydatkowania środków przeznaczonych na współfinansowanie programów i projektów, o których mowa w art. 118 ust. 1, Minister Finansów, na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do niej zablokowane kwoty wydatków, po poinformowaniu sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu.

8. Rezerwę, o której mowa w ust. 6, przeznacza się na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa lub na cele osobno wskazane w ustawie budżetowej.

9. Rezerwę, o której mowa w ust. 7, przeznacza się na współfinansowanie tych programów lub projektów, o których mowa w art. 118 ust. 1, w których realizacji nie występują opóźnienia.

10. Minister Finansów informuje niezwłocznie Radę Ministrów o przyczynach podjęcia decyzji, o których mowa w ust. 3 pkt 1. Rada Ministrów może uchylić decyzję Ministra Finansów.

Art. 155. 1. W przypadku zagrożenia realizacji ustawy budżetowej może nastąpić blokowanie na czas oznaczony planowanych wydatków budżetu państwa.

2. Blokowanie planowanych wydatków budżetu państwa, o którym mowa w ust. 1, oznacza wstrzymanie przekazywania środków na realizację zadań finansowanych z budżetu państwa lub okresowy albo obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania częścią lub całością planowanych wydatków.

3. Rada Ministrów, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu podejmuje, w drodze rozporządzenia, decyzję o blokowaniu wydatków.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, Rada Ministrów określa w szczególności:

1) część budżetu państwa;

2) łączną kwotę wydatków, która podlega blokadzie

— uwzględniając stopień zagrożenia realizacji poszczególnych zadań oraz stopień zagrożenia realizacji ustawy budżetowej.

5. Szczegółową klasyfikację wydatków, które podlegają blokowaniu, ustala dysponent części budżetowej.

Art. 156. W przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego na terytorium państwa lub jego części Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między częściami i działami budżetu państwa w celu realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących wprowadzenia tych stanów.

Art. 157. 1. Niezrealizowane kwoty wydatków budżetu państwa wygasają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, z upływem roku budżetowego.

2. Nie wygasają z upływem roku budżetowego wydatki budżetu państwa:

1) których planowanym źródłem finansowania są przychody z kredytów zagranicznych;

2) przeznaczone na finansowanie zadań, programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3;

3) których źródłem finansowania są dochody własne państwowych jednostek budżetowych;

4) zgromadzone na rachunkach funduszy motywacyjnych.

3. Nie później niż do dnia 15 grudnia roku budżetowego Rada Ministrów może ustalić, w drodze rozporządzenia, po uzyskaniu w tej sprawie opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu:

1) wykaz wydatków, do których nie stosuje się przepisu ust. 1;

2) plan finansowy wydatków, do których nie stosuje się przepisu ust. 1, w szczegółowości określonej w art. 100 ust. 2;

3) plan finansowy wydatków, o których mowa w ust. 2;

4) ostateczne terminy dokonania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.

4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, Rada Ministrów uwzględni:

1) terminy zakończenia procedur wynikających z przepisów o zamówieniach publicznych;

2) w przypadku wydatków inwestycyjnych — zrealizowany, ale niezafakturowany zakres zadań rzeczowych danej inwestycji;

3) stopień zaawansowania realizacji inwestycji i programów wieloletnich.

5. W wykazie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, nie mogą być ujęte wydatki, które w toku realizacji budżetu zostały zwiększone w trybie art. 148 ust. 2 oraz art. 150 ust. 2.

6. Ostateczne terminy określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3 pkt 4 nie mogą upłynąć później niż do dnia 30 czerwca roku następnego.

7. Środki finansowe na wydatki:

1) ujęte w wykazie, o którym mowa w ust. 3 pkt 1;

2) o których mowa w ust. 2

— są gromadzone na wyodrębnionym rachunku wydatków centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

8. Minister Finansów, do dnia 31 grudnia roku budżetowego, przekazuje na rachunek, o którym mowa

w ust. 7, środki finansowe w wysokości równej łącznej kwocie wydatków ujętych w planach, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3.

9. Środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez Radę Ministrów podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa na wyodrębniony rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w terminie 7 dni od dnia określonego w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.

Art. 158. 1. Wykonanie budżetu państwa podlega kontroli Sejmu.

2. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po upływie roku budżetowego, roczne sprawozdanie z wykonania budżetu państwa wraz ze:

1) sprawozdaniem o dochodach i wydatkach związanych z zadaniami z zakresu administracji rządowej, realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego, i innymi zadaniami zleconymi jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

2) zbiorczą informację o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) ocenę realizacji założeń makroekonomicznych oraz przebiegu prywatyzacji majątku Skarbu Państwa.

3. Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej powinno zawierać:

1) dochody, wydatki oraz nadwyżkę lub deficyt sektora finansów publicznych;

2) dochody i wydatki wynikające z zamknięć rachunków budżetu państwa, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej;

3) przychody i wydatki państwowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych oraz państwowych funduszy celowych;

4) omówienie wykonania budżetu państwa, z uwzględnieniem różnic między budżetem uchwalonym a wykonanym;

5) informację o realizacji wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego;

6) omówienie wielkości środków własnych Unii Europejskiej oraz środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi;

7) informację o wykorzystaniu środków funduszy motywacyjnych z wyodrębnieniem poszczególnych funduszy;

8) zestawienie dochodów własnych państwowych jednostek budżetowych oraz wydatków nimi sfinansowanych.

4. Zbiorcza informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego powinna zawierać odrębnie dla każdego stopnia jednostki samorządu terytorialnego:

1) zestawienie dochodów według ważniejszych źródeł;

2) zestawienie wydatków według działów;

3) zestawienie wydatków według ważniejszych rodzajów wydatków;

4) zestawienie przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz funduszy celowych;

5) omówienie wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Do sprawozdania, o którym mowa w ust. 2, Rada Ministrów dołącza:

1) sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady stanowiącej, że:

a) łączna kwota państwowego długu publicznego,

b) łączna kwota długu Skarbu Państwa

— nie może przekroczyć 60 % wartości rocznego produktu krajowego brutto w danym roku budżetowym;

2) informację dotyczącą długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 15 ust. 1;

3) informacje dotyczące otrzymanych i wydatkowanych środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 159. Minister Finansów przedstawia komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu i Najwyższej Izbie Kontroli informację o przebiegu wykonania budżetu państwa za pierwsze półrocze w terminie do dnia 10 września tego roku.

Rozdział 5

Bankowa obsługa budżetu państwa

Art. 160. 1. Dla obsługi budżetu państwa są prowadzone następujące rachunki bankowe:

1) centralny rachunek bieżący budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dochodów i wydatków budżetu państwa oraz rachunków środków do sfinansowania pożyczkowych potrzeb budżetu państwa;

2) rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, z wyodrębnieniem rachunków dochodów i wydatków;

3) rachunki bieżące urzędów obsługujących organy podatkowe, dla gromadzenia dochodów budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dla niektórych rodzajów dochodów;

4) rachunki bieżące państwowych funduszy celowych, o ile przepisy odrębnych ustaw nie stanowią inaczej;

5) rachunki bieżące zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych;

6) rachunki pomocnicze;

7) rachunki bieżące jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Obsługę bankową budżetu państwa w zakresie rachunków bankowych wymienionych w ust. 1 pkt 1—6 prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego, z zastrzeżeniem ust. 3—5.

3. Wyboru podmiotu prowadzącego obsługę rachunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1—4, dokonuje Minister Finansów, uwzględniając niezbędne warunki techniczne i organizacyjne, które powinny być spełnione przez ten podmiot, kwalifikacje zawodowe pracowników, jak również wpływ na stan finansów publicznych w związku z podjęciem i prowadzeniem obsługi tych rachunków.

4. Bank Gospodarstwa Krajowego może podjąć obsługę rachunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1—3, nie wcześniej niż z dniem przyjęcia przez Rzeczpospolitą Polską waluty euro.

5. Obsługę bankową budżetu państwa w zakresie rachunków wymienionych w ust. 1 pkt 5 i 6 oraz rachunków państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 12, może prowadzić Narodowy Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego lub inny bank. Wyboru banku innego niż Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego dla obsługi tych rachunków dokonuje się w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

Art. 161. 1. Dochody budżetu państwa są gromadzone odpowiednio na rachunkach urzędów obsługujących organy podatkowe dla gromadzenia dochodów lub na rachunkach bieżących dochodów państwowych jednostek budżetowych, i przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, którego dysponentem jest Minister Finansów.

2. Wydatki budżetu państwa są dokonywane przez dysponentów środków budżetowych z ich rachunków bieżących wydatków ze środków otrzymanych bezpośrednio lub poprzez rachunek bieżący wydatków dysponenta nadrzędnego, z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

3. Niewykorzystane przez dysponentów środków budżetowych środki, o których mowa w ust. 2, są przekazywane bezpośrednio lub poprzez rachunek bieżący wydatków dysponenta nadrzędnego, na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

4. Operacje z tytułu przychodów i rozchodów budżetu państwa są dokonywane na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa.

Art. 162. Minister Finansów, kierując się ogólnie sprawowaną kontrolą realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób wykonywania budżetu państwa, w tym w szczególności:

1) sposób i warunki ustanawiania przez dysponentów części budżetowych dysponentów niższego stopnia;

2) tryb i terminy przekazywania:

a) na centralny rachunek bieżący budżetu państwa dochodów pobieranych przez urzędy będące organami podatkowymi i państwowe jednostki budżetowe z rachunków, o których mowa w art. 160 ust. 1 pkt 2 i 3,

b) z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa środków na rachunki, o których mowa w art. 160 ust. 1 pkt 2 i 3, z tytułu zwrotu nadpłat dochodów, określonych w odrębnych przepisach, dokonywanych z tych rachunków,

c) z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa środków na rachunki, o których mowa w art. 160 ust. 1 pkt 2, w celu dokonywania wydatków tych jednostek,

d) na centralny rachunek bieżący budżetu państwa niewykorzystanych środków, o których mowa w art. 161 ust. 3;

3) rodzaje operacji dokonywanych z tytułu dochodów i wydatków budżetu państwa na rachunkach państwowych jednostek budżetowych i urzędów będących organami podatkowymi, o których mowa w art. 160 ust. 1 pkt 1—3;

4) tryb dokonywania operacji z tytułu przychodów i rozchodów budżetu państwa na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa, o których mowa w art. 161 ust. 4.

Art. 163. 1. Obsługa bankowa rachunków budżetu państwa jest prowadzona w ramach umowy rachunku bankowego.

2. W ramach obsługi bankowej budżetu państwa podmiot prowadzący obsługę udostępnia:

1) Ministrowi Finansów i Najwyższej Izbie Kontroli informacje o stanach środków na rachunkach, o których mowa w art. 160 ust. 1;

2) właściwym dysponentom informacje o stanach środków w podległych im jednostkach, na rachunkach bieżących, o których mowa w art. 160 ust. 1 pkt 2 i 3

— w zakresie i terminach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.

3. Minister Finansów mając na względzie ujednolicenie zasad obsługi rachunków budżetu państwa oraz kierując się koniecznością zapewnienia płynnego przepływu informacji określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje i tryb dokonywania operacji na rachunkach, o których mowa w art. 160 ust. 1, oraz zakres i terminy udostępniania informacji, o których mowa w ust. 2, w ramach prowadzonej obsługi bankowej budżetu państwa, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Jeżeli podmiotem prowadzącym obsługę centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa jest Narodowy Bank Polski, Minister Finansów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, zasięga opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 164. W przypadku występowania przejściowych nadwyżek środków na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa Minister Finansów może dokonywać oprocentowanych lokat w Narodowym Banku Polskim lub w Banku Gospodarstwa Krajowego.

DZIAŁ IV

Budżet jednostki samorządu terytorialnego

Rozdział 1

Podstawowe definicje i zasady

Art. 165. 1. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki.

2. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany w formie uchwały budżetowej na rok budżetowy.

3. Uchwała budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym.

4. Uchwała budżetowa zawiera także plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych i funduszy celowych oraz dochodów własnych jednostek budżetowych.

Art. 166. 1. Uchwała budżetowa może określać, oprócz limitów wydatków na okres roku budżetowego, limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne, na programy i projekty realizowane ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, oraz zadania wynikające z kontraktów wojewódzkich zawartych między Radą Ministrów a samorządem województwa, ujmowane w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały budżetowej.

2. Załącznik, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) nazwę i cel programu, projektu lub zadania;

2) jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację lub koordynującą wykonywanie programu, projektu lub zadania;

3) okres realizacji i łączne nakłady finansowe;

4) wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach.

3. Kolejne uchwały budżetowe określają nakłady na uruchomiony program, projekt lub zadanie, o których mowa w ust. 1, w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

4. Zmiana kwot wydatków na realizację programu, projektu lub zadania, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, zmieniającej zakres wykonywania lub wstrzymującej ich wykonywanie.

Art. 167. 1. Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego określa odrębna ustawa.

2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, w szczególności na:

1) zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;

2) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego ustawami;

3) zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;

4) zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;

5) pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego odrębną uchwałą.

Art. 168. 1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu jednostki samorządu terytorialnego stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu jednostki samorządu terytorialnego lub deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być sfinansowany przychodami pochodzącymi z:

1) sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego;

2) kredytów;

3) pożyczek;

4) prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego;

5) nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych;

6) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Art. 169. 1. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym:

1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1,

2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1,

3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji

— nie może przekroczyć 15 % planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku gdy relacja, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, przekroczy 55 %, to kwota, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 12 % planowanych dochodów jednostki samorządu terytorialnego, chyba że obciążenia te w całości wynikają z zobowiązań zaciągniętych przed datą ogłoszenia tej relacji.

3. Ograniczeń określonych w ust. 1 nie stosuje się do:

1) emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,

2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

Art. 170. 1. Łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60 % wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

2. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60 % planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

3. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się po zakończeniu realizacji i ostatecznym rozliczeniu programu, projektu lub zadania współfinansowanego ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

5. W przypadku, gdy określone w umowie środki z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej nie zostaną przekazane lub po ich przekazaniu orzeczony zostanie ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać kredytów, pożyczek i udzielać poręczeń do czasu spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz w art. 169 ust. 1 i 2.

Art. 171. Przepisy art. 169 i 170 stosuje się odpowiednio do związków jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 172. 1. Regionalna izba obrachunkowa przedstawia opinie w sprawach:

1) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego;

2) prawidłowości dołączonej do budżetu prognozy kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów lat następnych.

2. Opinie, o których mowa w ust. 1, powinny być opublikowane w terminie miesiąca od dnia przekazania uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego do regionalnej izby obrachunkowej, w trybie określonym dla opublikowania uchwały budżetowej.

3. W przypadku negatywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, jednostka samorządu terytorialnego dokonuje takiej zmiany uchwały budżetowej, aby zostały zachowane relacje określone w art. 169 i 170.

Art. 173. 1. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego mogą być tworzone rezerwy celowe i rezerwa ogólna.

2. Rezerwy celowe są tworzone na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu.

3. Suma rezerw celowych nie może przekroczyć 5 % wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

4. Rezerwa ogólna nie może być wyższa niż 1 % wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

5. Rezerwami, o których mowa w ust. 1, dysponuje zarząd jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 174. 1. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje przedmiotowe dla zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych, kalkulowane według stawek jednostkowych.

2. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje przedmiotowe również innym podmiotom niż wymienione w ust. 1, o ile tak stanowią odrębne przepisy.

3. Kwoty i zakres dotacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określa uchwała budżetowa.

4. Stawki dotacji przedmiotowych ustala organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 175. 1. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona pomoc finansowa innym jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej albo pomoc rzeczowa.

2. Podstawą przekazania środków na realizację pomocy, o której mowa w ust. 1, jest umowa określająca przeznaczenie i zasady rozliczenia środków.

Art. 176. 1. Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań tej jednostki.

2. Zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie — na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z podmiotem, o którym mowa w ust. 1; przepis art. 131 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Tryb postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa w drodze uchwały organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, mając na uwadze zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

Art. 177. 1. Jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, o której mowa w art. 101 ust. 1 pkt 1, jeżeli:

1) jednostka samorządu terytorialnego realizuje lub przystępuje do realizacji postępowania naprawczego oraz

2) z analizy programu postępowania naprawczego wynika, iż w stopniu wysoce prawdopodobnym:

   a) nastąpi poprawa sytuacji finansowej tej jednostki oraz skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań,

   b) zachowane zostaną limity określone w art. 169 i 170, na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki,

   c) zapewniona zostanie spłata pożyczki wraz z odsetkami.

2. Pożyczka i odsetki nie podlegają umorzeniu.

3. Wniosek o udzielenie pożyczki jednostka samorządu terytorialnego składa do Ministra Finansów, a w przypadku zlecenia przez Ministra Finansów Bankowi Gospodarstwa Krajowego czynności, o której mowa w art. 178 ust. 1, do Banku Gospodarstwa Krajowego. Do wniosku o udzielenie pożyczki jednostka samorządu terytorialnego załącza program postępowania naprawczego, dokumenty zawierające dane umożliwiające dokonanie bieżącej i prognozowanej oceny sytuacji finansowej tej jednostki oraz propozycje zabezpieczeń spłaty pożyczki.

4. W przypadku niedokonania spłaty pożyczki w terminie, określonym w umowie pożyczki, Minister Finansów może potrącić niespłaconą kwotę pożyczki wraz z odsetkami z należnej subwencji ogólnej ustalonej dla tej jednostki samorządu terytorialnego.

5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się odpowiednio do pożyczki udzielanej jednostce samorządu terytorialnego realizującej lub przystępującej do realizacji programu postępowania ostrożnościowego, jeżeli zagrożenie wykonania zadań publicznych powstało z przyczyn niezależnych od tej jednostki.

6. Minister Finansów określi w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy zakres danych zawartych we wniosku o udzielenie pożyczki;

2) wykaz dokumentów dołączonych do wniosku;

3) rodzaje i zakres przyjmowanych zabezpieczeń

— biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego postępowania, zakres informacji niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w ust. 3, oraz zapewnienie sprawności rozpatrywania wniosków.

Art. 178. 1. Minister Finansów może, w drodze umowy, zlecić Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywanie czynności związanych z udzieleniem jednostce samorządu terytorialnego pożyczki oraz jej rozliczaniem i egzekucją, polegających w szczególności na:

1) przyjmowaniu od jednostki samorządu terytorialnego wniosku o udzielenie pożyczki oraz weryfikacji czy wniosek spełnia wymogi określone w przepisach wydanych na podstawie art. 177 ust. 6;

2) dokonywaniu ocen i analiz programu postępowania ostrożnościowego lub naprawczego;

3) przygotowaniu i zawieraniu, w imieniu Ministra Finansów, umowy pożyczki z jednostką samorządu terytorialnego;

4) kontroli spłaty pożyczki i ocenie sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego w okresie spłaty;

5) podejmowaniu czynności zmierzających do odzyskania kwot niespłaconej pożyczki lub odsetek od tej pożyczki i należnych opłat, w tym czynności sądowych i egzekucyjnych.

2. Umowa określa wysokość wynagrodzenia za czynności dokonywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz zakres czynności zleconych Bankowi.

3. W przypadku zlecenia Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywania czynności związanych z udzieleniem jednostkom samorządu terytorialnego

pożyczek oraz ich rozliczaniem i egzekucją, Minister Finansów może otworzyć w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunek bankowy do obsługi pożyczek, na który przekazane zostaną środki przewidziane na ten cel w ustawie budżetowej.

4. Rachunek bankowy, o którym mowa w ust. 3, jest oprocentowany. Oprocentowanie rachunku ustalone zostanie w umowie, o której mowa w ust. 1.

5. Przy podejmowaniu czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 5, Bank Gospodarstwa Krajowego ma prawo wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, stosownie do art. 96—98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.[7)]).

Rozdział 2

Opracowywanie i uchwalanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 179. Przygotowanie projektu uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami, a także inicjatywa w sprawie zmian tej uchwały, należą do wyłącznej kompetencji zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 180. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego opracowuje prognozę łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego i lata następne, wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań oraz informację o stanie mienia komunalnego, zawierającą:

1) dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności;

2) dane dotyczące:

   a) innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach,

   b) posiadania;

3) dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w pkt 1 i 2, od dnia złożenia poprzedniej informacji;

4) dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania;

5) inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia komunalnego.

Art. 181. 1. Projekt uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami oraz prognozę i informację, o których mowa w art. 180, zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia:

1) regionalnej izbie obrachunkowej — celem zaopiniowania,

2) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego

— do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

2. Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego jest obowiązany przedstawić, przed uchwaleniem budżetu, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

3. W przypadku gdy dochody i wydatki państwa określa ustawa o prowizorium budżetowym, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, na wniosek zarządu, może podjąć uchwałę o prowizorium budżetowym jednostki samorządu terytorialnego na okres objęty ustawą o prowizorium budżetowym.

Art. 182. Uchwałę budżetową organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala przed rozpoczęciem roku budżetowego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach — nie później niż do dnia 31 marca roku budżetowego.

Art. 183. 1. Do czasu uchwalenia uchwały budżetowej, jednak nie później niż do dnia 31 marca roku budżetowego, podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały budżetowej przedstawiony organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Bez zgody zarządu jednostki samorządu terytorialnego organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może wprowadzić w projekcie uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego zmian powodujących zmniejszenie dochodów lub zwiększenie wydatków i jednocześnie zwiększenie deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

3. W przypadku nieuchwalenia uchwały budżetowej w terminie, o którym mowa w ust. 1, regionalna izba obrachunkowa w terminie do dnia 30 kwietnia roku budżetowego ustala budżet jednostki samorządu terytorialnego w zakresie zadań własnych oraz zadań zleconych. Do dnia ustalenia budżetu przez regionalną izbę obrachunkową podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały, o której mowa w ust. 1.

Art. 184. 1. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego określa:

1) prognozowane dochody jednostki samorządu terytorialnego według źródeł i działów klasyfikacji;

2) wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem:

   a) wydatków bieżących, w tym w szczególności:

      — wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń,

[7)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808 oraz z 2005 r. Nr 83, poz. 719.

— dotacji,

— wydatków na obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego,

— wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego,

b) wydatków majątkowych;

3) źródła pokrycia deficytu lub przeznaczenie nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

4) przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

5) wydatki związane z wieloletnimi programami inwestycyjnymi, z wyodrębnieniem wydatków na finansowanie poszczególnych programów;

6) wydatki na programy i projekty realizowane ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

7) plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych i dochodów własnych jednostek budżetowych;

8) plany przychodów i wydatków funduszy celowych;

9) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 82 ust. 1,

10) upoważnienia dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań:

a) na finansowanie wydatków, o których mowa w art. 166 ust. 1;

b) z tytułu umów, których realizacja w roku następnym jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania jednostki i termin zapłaty upływa w roku następnym;

11) zakres i kwoty dotacji przedmiotowych;

12) zakres i kwoty dotacji celowych na finansowanie kosztów realizacji inwestycji, o których mowa w art. 24 ust. 5;

13) dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

14) dotacje inne niż określone w pkt 11 i 12, przekazywane na podstawie odrębnych przepisów, związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

15) dochody i wydatki związane z realizacją zadań wspólnych realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

2. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego może zawierać:

1) upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku budżetowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do dokonywania zmian w budżecie, w zakresie określonym w art. 188 ust. 2;

3) inne postanowienia dotyczące wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

3. W uchwale budżetowej gminy i województwa określa się także dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

4. Uchwała budżetowa gminy może również określać:

1) wydatki jednostek pomocniczych gminy;

2) uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy.

Rozdział 3

Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 185. 1. W terminie 7 dni od dnia przekazania projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego zarząd jednostki samorządu terytorialnego przekazuje podległym jednostkom informacje niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, opracowują projekty planów finansowych w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji określonej w ust. 1, nie później jednak niż do dnia 22 grudnia.

Art. 186. 1. W terminie 21 dni od dnia uchwalenia uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego:

1) opracowuje układ wykonawczy budżetu jednostki samorządu terytorialnego w szczegółowości określonej w art. 128 ust. 2;

2) przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu;

3) opracowuje plan finansowy zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, przyjmując jako podstawę dla tego planu kwotę dotacji przyznanych na ten cel w danym

roku budżetowym oraz wielkość dochodów związanych z realizacją tych zadań, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa.

2. Jednostki organizacyjne jednostki samorządu terytorialnego dostosowują projekty planów do uchwały budżetowej.

3. W planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

4. W planie, o którym mowa w ust. 3, ujmuje się także:

1) dotacje dla zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych;

2) pozostałe dotacje i środki przekazywane na rzecz budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych;

3) wpłaty na rzecz związków jednostek samorządu terytorialnego;

4) wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na zwiększenie części subwencji ogólnej, określone w odrębnych przepisach;

5) płatności oraz składki wpłacane na rzecz instytucji krajowych i zagranicznych.

5. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może opracować harmonogram realizacji budżetu jednostki samorządu terytorialnego i poinformować o nim podległe i nadzorowane jednostki. Opracowanie harmonogramu w jednostce, o której mowa w art. 49 ust. 2, jest obowiązkowe.

6. Harmonogram, o którym mowa w ust. 5, obejmuje:

1) prognozowane dochody budżetu jednostek samorządu terytorialnego w podziale na poszczególne miesiące roku;

2) wielkość wydatków, planowanych do sfinansowania w poszczególnych miesiącach roku.

7. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy sposób, tryb i terminy opracowania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;

2) tryb przekazywania do jednostek samorządu terytorialnego dotacji celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych odrębnymi ustawami;

3) tryb i terminy przekazywania przez jednostki samorządu terytorialnego pobranych dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami.

8. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 7, Minister Finansów uwzględni:

1) terminy przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego przez dysponentów części budżetowych informacji o kwocie dotacji celowych;

2) szczegółowość, z jaką jest opracowywany plan finansowy;

3) terminy realizacji zadań wynikających z odrębnych przepisów;

4) terminy poboru dochodów budżetu państwa.

Art. 187. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego kontroluje przestrzeganie, przez podległe i nadzorowane przez siebie jednostki sektora finansów publicznych, realizacji procedur w zakresie celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 2, obejmuje w każdym roku co najmniej 5 % wydatków podległych jednostek organizacyjnych.

Art. 188. 1. W toku wykonywania budżetu zarząd jednostki samorządu terytorialnego może dokonywać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, polegających na:

1) zmianach planu dochodów i wydatków związanych ze zmianą kwot lub uzyskaniem dotacji celowych przekazywanych z budżetu państwa oraz z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;

2) przenoszeniu wydatków z rezerw budżetowych, zgodnie z planowanym przeznaczeniem wydatków;

3) zmianach w planie dochodów jednostki samorządu terytorialnego, wynikających ze zmian kwot subwencji w wyniku podziału rezerw.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd jednostki samorządu terytorialnego do:

1) dokonywania innych zmian w planie wydatków, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;

2) przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego.

3. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji właściwej do spraw budżetu, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.

4. Kierownicy jednostek organizacyjnych dokonujący przeniesień planowanych wydatków na podstawie uprawnień, o których mowa w ust. 2 pkt 2, wprowadzając zmiany w planach finansowych informują o dokonanych przeniesieniach zarząd jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 189. 1. W toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują odpowiednio zasady gospodarki finansowej określone w art. 138 i 139.

2. Pobrane przez jednostkę samorządu terytorialnego dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, zarząd jednostki samorządu terytorialnego odprowadza na rachunek dochodów budżetu państwa w trybie i terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów wydanym na podstawie art. 186 ust. 7, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

3. Od dochodów nieodprowadzonych w terminach, określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 186 ust. 7, naliczane są odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych.

Art. 190. Przepisy art. 145 i art. 146 stosuje się odpowiednio do dotacji udzielonych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Decyzję w sprawie zwrotu dotacji wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa. Organem odwoławczym od decyzji jest właściwe miejscowo samorządowe kolegium odwoławcze.

Art. 191. 1. Niezrealizowane kwoty wydatków zamieszczonych w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, z wyjątkiem wydatków, których źródłem finansowania są dochody własne jednostki budżetowej, wygasają z upływem roku budżetowego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić wykaz wydatków, do których nie stosuje się przepisu ust. 1, oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku ujętego w tym wykazie w następnym roku budżetowym.

3. Łącznie z wykazem wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, organ stanowiący ustala plan finansowy tych wydatków w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków z wyodrębnieniem wydatków majątkowych.

4. Środki finansowe na wydatki ujęte w wykazie, o którym mowa w ust. 3, są gromadzone na wyodrębnionym subkoncie podstawowego rachunku bankowego jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 192. 1. W przypadkach stwierdzenia okoliczności określonych w art. 154 ust. 1 zarząd jednostki samorządu terytorialnego może podjąć decyzję o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych.

2. O podjętej decyzji zarząd jednostki samorządu terytorialnego zawiadamia organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

3. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji właściwej do spraw budżetu, przenieść zablokowane kwoty wydatków do rezerwy celowej, z tym że decyzje o przeznaczeniu tych środków podejmuje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

4. Rezerwa celowa, o której mowa w ust. 3, nie może być przeznaczona na finansowanie wynagrodzeń .

Art. 193. Kierownik jednostki budżetowej jednostki samorządu terytorialnego może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Art. 194. 1. Czynności prawnych polegających na zaciąganiu kredytów i pożyczek oraz udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji oraz emisji papierów wartościowych dokonuje dwóch członków zarządu wskazanych w uchwale przez zarząd, z zastrzeżeniem ust. 2. Dla ważności tych czynności konieczna jest kontrasygnata skarbnika jednostki samorządu terytorialnego.

2. Czynności prawnych, o których mowa w ust. 1, w gminie dokonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

3. Skarbnik, który odmówi kontrasygnaty, dokonuje jej na pisemne polecenie przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego, z wyjątkiem przypadku, gdy wykonanie polecenia stanowiłoby przestępstwo albo wykroczenie; w takim przypadku powiadamia o tym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego i regionalną izbę obrachunkową.

Art. 195. 1. Bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych, z zastrzeżeniem art. 210 ust. 1.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd danej jednostki do lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach w innych bankach.

3. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej zaciągać kredyty w wybranych przez siebie bankach, w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych.

4. W celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 196. 1. Jednostka samorządu terytorialnego składa sprawozdanie o stanie środków finansowych na rachunkach bankowych jednostki i jej jednostek organizacyjnych.

2. Terminy i sposób sporządzania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, określają przepisy o sprawozdawczości budżetowej.

Art. 197. Jednostki, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7, 8 i 12, zaliczone do podsektora samorządowego przedstawiają właściwemu zarządowi jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia:

1) 31 lipca roku budżetowego — informację o przebiegu wykonania planu finansowego jednostki za pierwsze półrocze, uwzględniającą w szczególności stan należności i zobowiązań, w tym wymagalnych;

2) 28 lutego roku następującego po roku budżetowym — sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego jednostki, w szczegółowości nie mniejszej niż w planie finansowym.

Art. 198. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego i regionalnej izbie obrachunkowej informację o przebiegu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego za pierwsze półrocze oraz informacje, o których mowa w art. 197 pkt 1, w terminie do dnia 31 sierpnia, w szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej.

2. Zakres i formę informacji o przebiegu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego za pierwsze półrocze oraz informacji, o której mowa w art. 197 pkt 1, określa organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 199. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 20 marca roku następującego po roku budżetowym, organowi stanowiącemu:

1) sprawozdanie roczne z wykonania budżetu tej jednostki, zawierające zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej;

2) sprawozdanie, o którym mowa w art. 197 pkt 2.

Sprawozdanie, o którym mowa w pkt 1, obejmuje również wykaz jednostek budżetowych, które utworzyły rachunki dochodów własnych oraz zestawienie dochodów własnych i wydatków nimi sfinansowanych.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 20 marca roku następującego po roku budżetowym, regionalnej izbie obrachunkowej.

3. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku budżetowym i podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

DZIAŁ V

Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej

Rozdział 1

Zasady i tryb gospodarowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej

Art. 200. 1. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 są:

1) przeznaczane wyłącznie na cele określone w umowie międzynarodowej, przepisach odrębnych lub deklaracji dawcy;

2) wydatkowane zgodnie z procedurami zawartymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystywaniu.

2. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3, przeznaczone są wyłącznie na cele określone w przepisach Unii Europejskiej dotyczących realizacji Wspólnej Polityki Rolnej i wydatkowane przez agencje płatnicze, o których mowa w odrębnych przepisach, zgodnie z ustalonymi w tych przepisach procedurami.

Art. 201. 1. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 3, są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych, prowadzonych w euro, i mogą być wydatkowane do wysokości kwot zgromadzonych na tych rachunkach.

2. Obsługę bankową rachunków, o których mowa w ust. 1, prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie umów rachunku bankowego.

3. W ramach obsługi, o której mowa w ust. 2, Narodowy Bank Polski i Bank Gospodarstwa Krajowego są obowiązane do dokonywania wypłat w złotych lub w euro na podstawie dyspozycji właściciela rachunku lub jego pełnomocników.

Art. 202. Przy wydatkowaniu środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i w ust. 3 pkt 1, 2 i 4, a także środków przeznaczonych na współfinansowanie programów i projektów realizowanych z tych środków stosuje się odpowiednio zasady rozliczania określone dla dotacji z budżetu państwa.

Art. 203. 1. Szczegółowe warunki wykorzystania i rozliczania przyznanych środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, określa umowa zawarta z beneficjentem pomocy udzielanej z tych środków. Do rozliczenia środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3, stosuje się odrębne przepisy.

2. Minister Finansów sprawuje nadzór finansowy w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 3, w szczególności nad podmiotami:

1) nadzorującymi programy lub projekty realizowane z tych środków;

2) dysponującymi tymi środkami.

3. Sposób zarządzania środkami, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4 służącymi do realizacji określonych programów lub projektów określają porozumienia między Ministrem Finansów a podmiotami określonymi w ust. 2.

Art. 204. 1. Nadzorujący programy lub projekty realizowane ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, sprawują kontrolę nad wykorzystaniem tych środków i dokonują oceny ich wykorzystania.

2. Przedmiotem oceny, o której mowa w ust. 1, jest w szczególności:

1) zakres zrealizowanych zadań;

2) terminowość wykorzystania środków;

3) prawidłowość wykorzystania środków pod względem zgodności z planowanym przeznaczeniem oraz procedurami.

3. Wyniki kontroli i oceny, o których mowa w ust. 1, przekazuje się Ministrowi Finansów i dawcy środków.

Art. 205. 1. W przypadku wykorzystania środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1,2 i 4:

1) niezgodnie z przeznaczeniem;

2) bez zachowania procedur, o których mowa w art. 200 ust. 1 pkt 2;

3) pobrania ich w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości

— podlegają one zwrotowi przez beneficjenta pomocy udzielonej z tych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych na rachunek, na którym są gromadzone lub z którego zostały wypłacone.

2. Wykorzystanie środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, w sposób określony w ust. 1 wyklucza prawo otrzymania tych środków przez kolejne 3 lata, licząc od dnia stwierdzenia nieprawidłowego wykorzystania tych środków, chyba że obowiązek ich przyznania danemu podmiotowi lub grupie podmiotów wynika z umowy zawartej z dawcą środków, wskazującej bezpośrednio ten podmiot.

3. Do zwrotu środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3 stosuje się odrębne przepisy.

Art. 206. 1. Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, sposób, warunki i tryb dysponowania środkami, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, w szczególności:

1) tryb ustalania podmiotów dysponujących tymi środkami;

2) tryb uruchamiania tych środków i rodzaje rachunków bankowych;

3) tryb i terminy sporządzania planów finansowych dokonywania wydatków;

4) sposób oceny przebiegu programów i projektów realizowanych z tych środków oraz zakres i tryb sporządzania sprawozdań z wykorzystywania tych środków;

5) tryb i terminy zamykania oraz rozliczania programów i projektów realizowanych z tych środków

— uwzględniając postanowienia umów międzynarodowych.

2. Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, sposób, warunki i tryb dysponowania środkami, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, w szczególności:

1) tryb uruchamiania tych środków i rodzaje rachunków bankowych;

2) tryb i terminy sporządzania planów finansowych dokonywania wydatków

— uwzględniając procedury określające wykorzystanie tych środków, obowiązujące w Unii Europejskiej.

Art. 207. Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz ministrem właściwym do spraw rynków rolnych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania i rozliczania pożyczek na prefinansowanie zadań Wspólnej Polityki Rolnej, przekazywania na rachunek bieżący agencji płatniczych, o których mowa w odrębnych przepisach, zwanych dalej „agencjami płatniczymi", środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej i środków krajowych przeznaczonych na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej oraz sposób rozliczania tych środków, mając na względzie zachowanie przez agencje płatnicze terminów i warunków dokonywanych płatności, a także konieczność kontroli środków będących w dyspozycji agencji płatniczych.

Art. 208. 1. Należności i wierzytelności przypadające agencjom płatniczym, pochodzące z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej i środków krajowych przeznaczonych na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, mogą być, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, umarzane w całości lub w części, a ich spłata odraczana lub rozkładana na raty.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb umarzania w całości lub w części, odraczania lub rozkładania na raty spła-

ty należności, o których mowa w ust. 1, a także wskaże organy do tego uprawnione, z uwzględnieniem:

1) przesłanek uzasadniających umorzenie w całości lub w części, odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty tych należności;

2) rodzaju i zakresu udzielonych ulg w spłaceniu należności;

3) wskazania organów właściwych do umarzania należności w całości lub w części, odraczania lub rozkładania ich spłaty na raty w zależności od wysokości kwot udzielonej ulgi.

Rozdział 2

Prefinansowanie programów i projektów współfinansowanych środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej.

Art. 209. 1. Jednostki sektora finansów publicznych realizujące programy i projekty finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 , mogą otrzymać z budżetu państwa środki na prefinansowanie tych programów i projektów.

2. Agencje płatnicze realizujące zadania Wspólnej Polityki Rolnej mogą otrzymać z budżetu państwa środki na prefinansowanie tych zadań.

3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, warunki, jakie powinna spełniać jednostka sektora finansów publicznych, aby otrzymać środki, o których mowa w ust. 1, uwzględniając zróżnicowanie form organizacyjno-prawnych i sytuację finansową tych jednostek, możliwości budżetu państwa a ponadto, w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego, kwotę dochodów na jednego mieszkańca i stan ich wyposażenia w obiekty infrastrukturalne.

4. Środki na prefinansowanie udostępniane są w formie oprocentowanych pożyczek, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Pożyczki, o których mowa w ust. 4, udzielane państwowym jednostkom budżetowym, samorządom województw na zadania z zakresu zwalczania bezrobocia realizowane przez wojewódzkie urzędy pracy oraz agencjom płatniczym nie są oprocentowane.

Art. 210. 1. Jednostka sektora finansów publicznych, która otrzyma z budżetu państwa środki na prefinansowanie, jest obowiązana do otwarcia w Narodowym Banku Polskim lub w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunku bankowego do obsługi finansowej realizowanego projektu, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jednostka samorządu terytorialnego, która otrzyma z budżetu państwa środki na prefinansowanie, może otworzyć odrębny rachunek bankowy do obsługi finansowej realizowanego projektu w banku prowadzącym obsługę budżetu tej jednostki.

Art. 211. 1. Zwrot pożyczki udzielonej na prefinansowanie następuje po otrzymaniu środków z budżetu Unii Europejskiej.

2. W przypadku niewpłynięcia środków z budżetu Unii Europejskiej, z przyczyn zależnych od jednostki sektora finansów publicznych, zwrot pożyczki następuje ze środków własnych jednostki sektora finansów publicznych.

3. Minister Finansów w porozumieniu z ministrem odpowiedzialnym za zarządzanie programem lub projektem finansowanym z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, zwanym dalej „właściwym ministrem", określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania środków z budżetu państwa na prefinansowanie oraz tryb i terminy zwrotu pożyczek do budżetu państwa, a w szczególności:

1) dokumenty niezbędne do przekazania pożyczki;

2) sposób ustalania transz pożyczki i warunki przekazywania środków;

3) tryb i termin rozliczenia pożyczki;

4) sposób zwrotu pożyczki;

5) tryb i termin zwrotu pożyczki, w przypadku o którym mowa w ust. 2;

6) wysokość prowizji bankowych;

7) wysokość oprocentowania, nie wyższą niż rentowność 52-tygodniowych bonów skarbowych

— uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego wydatkowania środków z budżetu państwa.

Art. 212. 1. Przepisów art. 211 nie stosuje się do agencji płatniczej.

2. Rozliczenie pożyczki udzielonej agencji płatniczej następuje po wpłynięciu środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3 na rachunek bankowy do obsługi tych środków.

Art. 213. 1. Umowę pożyczki z jednostką sektora finansów publicznych zawiera właściwy minister, z zastrzeżeniem ust. 5.

2. Właściwy minister może zlecić Bankowi Gospodarstwa Krajowego zawieranie umów, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów może, na wniosek właściwego ministra, otworzyć w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunek bankowy do obsługi pożyczek, o których mowa w ust. 2.

4. Rachunek bankowy, o którym mowa w ust. 3 jest oprocentowany. Oprocentowanie rachunku ustalone zostanie w umowie rachunku bankowego.

5. Umowę pożyczki z państwową jednostką budżetową, państwową osobą prawną działającą w formie agencji lub agencją płatniczą zawiera Minister Finansów.

Art. 214. 1. Pożyczka wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami ustalonymi jak dla zaległości podatkowych w terminie 7 dni od dnia stwierdzenia nieprawidłowego wykorzystania pożyczki.

2. Zwrotowi podlega ta część pożyczki udzielonej na prefinansowanie, która została nieprawidłowo wykorzystana.

3. W przypadku niedokonania zwrotu w terminie, o którym mowa w ust. 1, Minister Finansów może:

1) potrącić pożyczkę wraz z odsetkami z należnej jednostce samorządu terytorialnego subwencji lub udziałów w podatkach;

2) dokonać blokady wydatków, w trybie art. 154, przewidzianych na dotacje lub inne dofinansowanie wydatków jednostki sektora finansów publicznych, jeżeli jednostka takie finansowanie z budżetu państwa otrzymuje.

4. Wykorzystanie pożyczki niezgodnie z przeznaczeniem wyklucza prawo do otrzymania środków na współfinansowanie programów i projektów oraz prefinansowanie przez okres 3 lat, licząc od dnia stwierdzenia nieprawidłowego wykorzystania pożyczki.

5. Przepisy ust. 1—4 nie dotyczą agencji płatniczych.

DZIAŁ VI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 215. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późn. zm.[8)]) w art. 50 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do żłobka prowadzonego w formie zakładu budżetowego nie stosuje się przepisu art. 24 ust. 7 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 216. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.[9)]) w art. 79 ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Do dotacji, o których mowa w ust. 1a, nie stosuje się przepisu art. 24 ust. 7 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 217. W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) opiniowanie możliwości sfinansowania deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz prognozy kształtowania się długu jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 172 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104);";

2) w art. 18 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ustalanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego w przypadku, o którym mowa w art. 183 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, oraz orzekanie o nieważności uchwał i zarządzeń, o których mowa w art. 11 ust. 1;".

Art. 218. W ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.[10)]) w art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracodawcy prowadzący działalność w formach organizacyjno-prawnych jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 20, 21 i 24—27 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), tworzą Fundusz, bez względu na liczbę zatrudnianych pracowników.".

Art. 219. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz. U. z 2001 r. Nr 20, poz. 1300 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) w art. 23b ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Środków, o których mowa w ust. 2, oraz świadczeń emitenta należnych obligatariuszom od emi-

---

[8)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207, Nr 126, poz. 1382, 1383 i 1384 i Nr 128, poz. 1407, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 145, poz. 1151 i 1152.

[9)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65 i Nr 128, poz. 1176.

[10)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1146.

tenta obligacji w wykonaniu zobowiązań wynikających z tych obligacji nie uwzględnia się przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 220. W ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703) w art. 39 uchyla się ust. 1b—1d.

Art. 221. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. — Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 117, poz. 753, z późn. zm.[11]) w art. 4:

1) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Minister Obrony Narodowej, jako dysponent części budżetowej, nie jest uprawniony do dokonywania przeniesień, o których mowa w art. 148 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), jeżeli powodowałoby to zmniejszenie wydatków w rozdziale klasyfikacji wydatków dotyczących sądów wojskowych.";

2) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Organy wymienione w § 4 są związane założeniami, o których mowa w art. 120 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.".

Art. 222. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Bank hipoteczny, udzielając kredytu jednostce samorządu terytorialnego, jak również nabywając papiery wartościowe emitowane przez jednostkę samorządu terytorialnego, jest obowiązany uzyskać pozytywną, na dzień przyznania kredytu lub nabycia papierów wartościowych, opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub wykupu papierów wartościowych, o której mowa w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 223. W ustawie z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080, z późn. zm.[12]) w art. 1 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zatrudnionych w urzędach organów władzy publicznej, kontroli, ochrony prawa, sądach i trybunałach, wymienionych w art. 121 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104),".

[11] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052.

[12] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 72, poz. 802 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676.

Art. 224. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.[13]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 47 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) do 5 dnia następnego miesiąca — dla jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych w rozumieniu art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 1 i art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104);";

2) w art. 52:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) ze środków rekompensujących kwoty składek przekazanych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych;",

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje na rachunek bankowy Funduszu Ubezpieczeń Społecznych środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, w terminie 3 dni po przedstawieniu przez Zakład wniosku zawierającego informacje o terminie i wysokości składek przekazanych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych.".

Art. 225. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z późn. zm.[5]) w art. 2 uchyla się ust. 1b.

Art. 226. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.[14]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) państwowa sfera budżetowa — rozumie się państwowe jednostki budżetowe, państwowe zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze państwowych jednostek budżetowych, które prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 20, 21 i 24—27 usta-

[13] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 65, poz. 595.

[14] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 152, poz. 1267, Nr 213, poz. 1802 i Nr 214, poz. 1805.

wy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych", oraz państwowe szkoły wyższe i inne jednostki prowadzące gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 30 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.[15]), zwanej dalej „ustawą o szkolnictwie wyższym".";

2) w art. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pracowników zatrudnionych w urzędach organów władzy publicznej, kontroli, ochrony prawa, sądach i trybunałach, wymienionych w art. 121 ust. 2 ustawy o finansach publicznych;".

Art. 227. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. Nr 109, poz. 1158 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 66, poz. 596 i Nr 216, poz. 1824) w art. 14:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Agencja działa zgodnie z rocznym planem działania, w którego skład wchodzi plan finansowy, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).";

2) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Prezes, w terminie miesiąca od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy wymienionej w ust. 1, przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki plan działania Agencji wraz z opinią Rady.";

3) ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Prezes, w terminie 30 dni od zakończenia każdego kwartału, z wyjątkiem ostatniego kwartału roku obrotowego, przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki sprawozdanie z działalności Agencji w danym kwartale, wraz z opinią Rady, w celu dokonania oceny, o której mowa w art. 153 ust. 2 ustawy wymienionej w ust. 1.".

Art. 228. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.[16]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 411 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Narodowy Fundusz może obejmować lub nabywać udziały lub akcje w spółkach oraz nabywać obligacje emitowane przez inne podmioty niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska i ministra właściwego do spraw finansów publicznych, jeżeli jest to związane z rozwojem przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska.";

2) w art. 414 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zatwierdzanie wniosków zarządu w sprawach emisji obligacji własnych, nabywania obligacji oraz obejmowania lub nabywania akcji i udziałów w spółkach, zaciągania kredytów i pożyczek, wnoszenia udziałów do spółek,".

Art. 229. W ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 76, poz. 804, Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 205, poz. 1731) w art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W celu realizacji programu:

1) mogą być zawierane umowy wieloletnie, do których nie stosuje się przepisu art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) i art. 143 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. — Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, Nr 96, poz. 959 i Nr 116, poz. 1207),

2) nie stosuje się art. 21 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, w zakresie konieczności uzgadniania z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa decyzji o przeznaczeniu mienia likwidowanych jednostek budżetowych w przypadku, gdy mienie to jest przekazywane między jednostkami budżetowymi Ministerstwa Obrony Narodowej.".

Art. 230. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.[17]) w art. 178 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Projekt planów dochodów i wydatków sądów powszechnych sporządzony w trybie określonym w przepisach § 1—3 Minister Sprawiedli-

[15] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 i Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115 i 1118, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 103, poz. 1129, Nr 111, poz. 1193 i 1194 i Nr 126, poz. 1383, z 2002 r. Nr 4, poz. 33 i 34, Nr 150, poz. 1239, Nr 153, poz. 1271 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 65, poz. 595 i Nr 128, poz. 1176.

[16] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 233, poz. 1957 oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392 i Nr 80, poz. 717 i 721.

[17] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1876 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052.

wości przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w celu włączenia tego projektu do projektu ustawy budżetowej, na zasadach określonych w art. 121 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 231. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 100, poz. 1082 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271) w art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Projekt planu dochodów i wydatków uchwalony przez Radę Przewodniczący Rady przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w celu włączenia tego projektu do projektu ustawy budżetowej, na zasadach określonych w art. 121 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104).".

Art. 232. W ustawie z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji (Dz. U. Nr 41, poz. 363 i Nr 141, poz. 1177) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wsparciu finansowym inwestycji — należy przez to rozumieć dotacje celowe określone w art. 111 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104),";

2) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku niewywiązania się przedsiębiorcy z zobowiązań inwestycyjnych zawartych w umowie określonej w art. 12, wykorzystania wsparcia finansowego niezgodnie z przeznaczeniem lub pobrania go nienależnie lub w nadmiernej wysokości, przedsiębiorca obwiązany jest zwrócić wsparcie finansowe wraz z odsetkami zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4.".

Art. 233. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 oraz z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dotacji — rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 106 ust. 2 pkt 1 lit. d oraz art. 176 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104);";

2) w art. 5 w ust. 4 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Zlecanie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 — jako zadań zleconych w rozumieniu art. 106 ust. 2 pkt 1 lit. d, art. 131 ust. 1 oraz art. 176 ustawy o finansach publicznych — może mieć formy:";

3) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacje pozarządowe, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 oraz jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane, przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego w trybie określonym w art. 11 ust. 2, zobowiązują się do wykonania zadania w zakresie i na zasadach określonych w umowie, odpowiednio o powierzenie zadania lub wsparcie realizacji zadania, sformułowanej z uwzględnieniem art. 131 ust. 2 ustawy o finansach publicznych oraz przepisów niniejszej ustawy, a organ administracji publicznej zobowiązuje się do przekazania na realizację zadania odpowiednich środków publicznych w formie dotacji.".

Art. 234. W ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dla ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat przyjmuje się dochody, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać z podatku rolnego, stosując do ich obliczenia średnią cenę skupu żyta, a z podatku leśnego — średnią cenę sprzedaży drewna, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w przypadku innych podatków, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku, bez uwzględnienia, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego:

1) ulg podatkowych;

2) zaniechań poboru podatków;

3) ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.",

b) uchyla się ust. 3;

2) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego decyduje o przeznaczeniu dotacji, otrzymanych z budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów, stanowiących zwrot poniesionych wydatków na realizację zadań określonych w tych przepisach oraz dotacji z tytułu rekompensaty utraconych dochodów własnych.";

3) po art. 96 dodaje się art. 96a w brzmieniu:

„Art. 96a. W sprawach wpłat gmin przeznaczonych na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej, zwrotu nienależnych kwot subwencji ogólnej oraz w sprawach rozkładania na raty, odra-

czania terminu płatności i umarzaniu — w całości lub w części — podlegających zwrotowi nienależnych kwot subwencji ogólnej oraz odsetek, przekazanych na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2003 r., stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy.".

Art. 235. W ustawie z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 273, poz. 2703) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 26 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) uchyla się art. 8a;";

2) w art. 79 uchyla się ust. 4 i 5.

Art. 236. W ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Określenia zawarte w dziale II: „finanse publiczne", „środki publiczne", „jednostka sektora finansów publicznych", „budżet", „plan finansowy", „wydatek", „dotacja", „rezerwa budżetowa", „sprawozdanie budżetowe" oraz „kontrola finansowa" mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), przy czym:

1) budżet — oznacza odpowiednio budżet państwa i budżet jednostki samorządu terytorialnego;

2) rezerwa budżetowa — oznacza odpowiednio tworzoną w budżecie rezerwę celową i rezerwę ogólną.".

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 237. 1. Ilekroć przepisy odrębnych ustaw odwołują się do przepisów, zasad lub definicji zawartych w ustawie z dnia 5 stycznia 1991 r. — Prawo budżetowe, należy przez to rozumieć odpowiednie przepisy, zasady lub definicje zawarte w niniejszej ustawie.

2. Ilekroć w przepisach ustaw odrębnych jest mowa o formach gospodarki pozabudżetowej, należy przez to rozumieć odpowiednio zakład budżetowy lub gospodarstwo pomocnicze.

3. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o formach organizacyjno-prawnych jednostek sektora finansów publicznych określonych w art. 19—22 ustawy wymienionej w art. 244 ust. 1 należy przez to rozumieć formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych określone odpowiednio w art. 24—27 oraz w art. 29.

4. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o przepisach lub ustawie wymienionej w art. 244 ust. 1, należy przez to rozumieć odpowiednio przepisy niniejszej ustawy lub niniejszą ustawę.

Art. 238. 1. Statuty nadane jednostkom budżetowym na podstawie dotychczasowych przepisów pozostają w mocy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Organy, o których mowa w art. 21 ust. 1, dostosują statuty jednostek budżetowych do przepisów niniejszej ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Jednostkom budżetowym nieposiadającym statutów, organy, o których mowa w art. 21 ust. 1, nadają statuty w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 239. Państwowe fundusze celowe oraz pozostałe jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 37 ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 3 lata od dnia wejścia w życie ustawy, zbywają posiadane akcje i udziały.

Art. 240. 1. Programy wieloletnie w rozumieniu art. 80 ustawy wymienionej w art. 244 ust. 1 ustanowione przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są realizowane zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

2. Przepis art. 117 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 241. 1. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 244 ust. 1, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy w zakresie, w jakim nie pozostają w sprzeczności z przepisami ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 2006 r.

2. Wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zarządzenia i rozporządzenia w sprawie emisji skarbowych papierów wartościowych zachowują moc i wyemitowane na ich podstawie obligacje są oferowane i wykupywane na zasadach w nich zawartych.

Art. 242. 1. Wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy sprawy dotyczące zwrotu dotacji, rozpatrywane przez naczelnika urzędu skarbowego, organy kontroli skarbowej oraz organy odwoławcze, prowadzą w dalszym ciągu te organy aż do zakończenia postępowania. Właściwość organu odwoławczego określają odrębne przepisy.

2. W sprawach wznowienia postępowania o zwrot dotacji zakończonego decyzją ostateczną, stwierdzenia nieważności oraz uchylenia lub zmiany takiej decyzji, właściwe są organy właściwe w takich sprawach po dniu wejścia w życie ustawy, przy czym wszystkie już podjęte w postępowaniu czynności pozostają w mocy.

Art. 243. Środki pieniężne, należności i zobowiązania dochodów własnych urzędów skarbowych, groma-

dzonych w 2005 r. na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 273, poz. 2703), stają się z dniem wejścia w życie ustawy środkami pieniężnymi, należnościami i zobowiązaniami dochodów własnych urzędów skarbowych gromadzonych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 14.

Art. 244. 1. Traci moc ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594 i Nr 96, poz. 874).

2. Umowy zawarte na podstawie art. 118 ust. 2 ustawy wymienionej w ust. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu ich wygaśnięcia lub rozwiązania.

Art. 245. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r., z wyjątkiem art. 235 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zgodnie z art. 122 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej podpisuję ustawę z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2005 r. (M. P. Nr 69, poz. 962) uznającego przepisy art. 65 ust. 1, art. 66 i art. 67 za niezgodne z Konstytucją w zakresie dotyczącym Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*